СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Олифантъ, Па. Четверъ 16-го Цвѣтня 1903. Число 16.

Всѣмъ читателямъ и прихильникамъ „Свободы“ желаємо веселыхъ Святъ.

Насѣне.

Кождый зъ насъ бачивъ насѣне рôжныхъ травъ, збôжь, яринъ, корчѣвъ та деревъ. Декотре насѣне є дуже мале, деяке бôльше, а декотре дуже велике. Але всѣ они мають въ собѣ укрытый зародокъ жи тя, котре готово прокинутись, скоро тôлько насѣне знайде ся въ вôдповѣдныхъ обставинахъ.

Насѣня не всѣ суть однаковй. Одни знаходять ся въ колоскахъ, другй въ цвѣтахъ, третй укрытй въ серединѣ овочѣвъ и т. д. Мѣжь нимп є велика рôжнородность.

Насѣне дуже подôбне до словъ. И мѣжь словами є велика рôжнородность. И въ словахъ такъ само якъ въ насѣню є укрытый зародокъ житя, бо слова выражають гадки, котрй наколи прiймуть ся у насъ побуджують насъ до дѣланя, до учинкôвъ. Такъ, слова мають укрытый въ собѣ зародокъ житя и тому кождый дуже повиненъ на се вважати, якимъ словамъ и мыслямъ дає загнѣжджувати ся внутрь себе. Дуже часто тратять люде дорогій часъ на пустй бесѣды, або читане всякихъ дурниць и думають, що се не принесе имъ шкоды. Однакъ мылять ся. Фактомъ есть, що пуста бесѣда и читане дурныхъ ґазетъ та книжокъ вплывае недобре на людей, а слѣды сего вплыву видно неразъ на такихъ людяхъ черезъ цѣле ихъ жите. Часами шкода зъ такого поступованя є менча, а часомъ бôльша, однакъ шкода все є шкодою а не користею и тому кождый повиненъ стеречи ся шкоды вôдъ лихихъ гадокъ та словъ — особливо дѣти. Не менче кождый повиненъ бы (хочь бы для любови самого себе) уживати дорогій часъ радше на слуханя добрыхъ словъ, на читане добрыхъ книжокъ и ґазетъ якъ на пустяки, словомъ на щось такого, що принесло бы ему корысть въ житю, бо жите то тяжка борба, а хто не узброеный добре той въ нѣй упаде.

Кожде насѣне мае ще другу дуже цѣкаву примѣту, а именно єсли его посадити, то оно не лишь росте, але также дае жите многимъ другимъ насѣнямъ. Єсли посадити одно зерно пшеницѣ, то зъ него выросте 30, 60 а часомъ навѣть сто зеренъ. Єсли засадимо одно зерно сонѣчника, то оно неразъ зродить навѣть чотыри тысячѣ новыхъ зеренъ — а, примѣромъ, одно зеренце осету годно зродити въ протягу одного лѣта ажь двайцять чотыри тысячь зеренъ. Єсли бы хто посадивъ тôлько одно зерно збôжа и полишивъ его въ спокою доки не доспѣе, а опôсля зôбравъ всѣ зернятка, що выросли на кôлькохъ колоскахъ зъ сего одного зерна — и знову засадивъ ихъ въ землю и поступавъ такъ само черезъ кôлька рокôвъ — то, якъ говорять тй, що се рахували, за короткій часъ булобъ тôлько зерна, що можнабъ нимъ засадити цѣлу суху землю, рахуючи по три зерна на кождый квадратовый ярдъ. Єслибъ все зôбране зерно засаджувати всегда на ново и на ново то его булобъ такъ богато, що зôбранымъ збôжемъ можна бы засадити цѣлый свѣтъ, се есть всѣ тѣла небеснй, якй кружать довкола сонця, а зъ котрыхъ деякй тысячу разъ бôльшй вôдъ нашои землѣ. Подôбно якъ зерно, помножують ся и слова. Добрй гадки и добрй слова вырастають въ учинки, котрй опôсля вплывають на другихъ людей. Въ серцяхъ тыхъ другихъ людей зароджують ся тй мысли такъ гейбы ихъ хто тамъ посѣявъ и побуджують до дѣлъ, котрй знову мають вплывъ на другихъ и такъ дальше и дальше.

Сли тй гадки, слова або учинки суть добрй, то они будуть мати добрый вплывъ на другихъ людей, єслижь они недобрй, злй, то и наслѣдки ихъ будуть недобрй. Однакъ безъ взгляду на се чи они злй або добрй, они все вôдроджують ся и розмножують подôбно якъ насѣне.

Не завадить спôмнути еще и про се, що жите находяче ся въ насѣню може укривати ся въ нѣмъ, такъ бы сказати дрѣмати, за дуже довгій часъ, навѣть за сотки лѣтъ. Въ далекôмъ краю, що зовесь Єгиптомъ бувъ давно звычай будовати великаньскй камѣннй будовы пирамiдами званй. Єсли умеръ король, або якій вызначный чоловѣкъ, то его не закопували у землю, якъ се роблять теперь у насъ, але тѣло небôщика смарували рôжными мастями и олѣями, щобы не псувалось. Опôсля завивали тѣло въ полотно и клали до такои пираміды. Неразъ лучилось, що при завиваню такого тѣла затряслось зеренце пшеницѣ або друге насѣне. Такъ похороненыхъ людей зачали учены новѣйшими часами выдобувати зъ тыхъ пирамідъ, щобы переконатись, чи тѣло ихъ справдѣ не попсувалось. И щожь думаете? Помимо сего, що деякй тѣла спочивали въ пирамідахъ по 2500 лѣтъ и бôльше, ихъ тѣла не попсувались — ба що бôльше, те зерно, що затряслось въ звоѣ покрывалъ небôщикôвъ будучи въ сухôмъ мѣсци помимо такъ довгого часу не втратило своеи животности, але посаджене принялось и выдало плôдъ такій самъ, якъ и зерно свѣжо зъ поля зôбране. Жите укрыте въ зернѣ спало лишь и доставшись до вôдповѣдныхъ обставинъ ожило, воскресло.

Таке саме майже безсмертне жите мають въ собѣ также слова и учинки людскй. Неразъ люде знеохочують ся тымъ, що ихъ наука, ихъ дѣла, ихъ праця не приносять сейчасъ корысти. Они хотѣлибъ, щобы ихъ добрй намѣры сейчасъ здѣйснились. Та на жаль не всегда се можливе, бо не всегда насѣне, яко ози сѣють паде на рôлю вôдповѣдну. Однакъ, если те зерно ними посѣяне не перестане истнувати, не зôстане знищене, то и жите яке въ нѣмъ укрыте — колись воскресне, та принесе богатый плôдъ. Правда, се може статись неразъ доперва за довгй лѣта по смерти сихъ людей, котрй те зерно сѣяли, алежь се не повинно нѣкого встримувати вôдъ сповнюваня своего обовязку: сѣяти зерно добре, божь и зерно Христовои науки не всюда сейчасъ принесло плôдъ, а денегде ще и теперь чекае слушного часу. Тй знову, що сѣють зле насѣне, повинні тямити, що они не лишь занечищують ниву людску на теперь, але также спиняють поôдъ людскости до щастя на довгй и довгй лѣта.

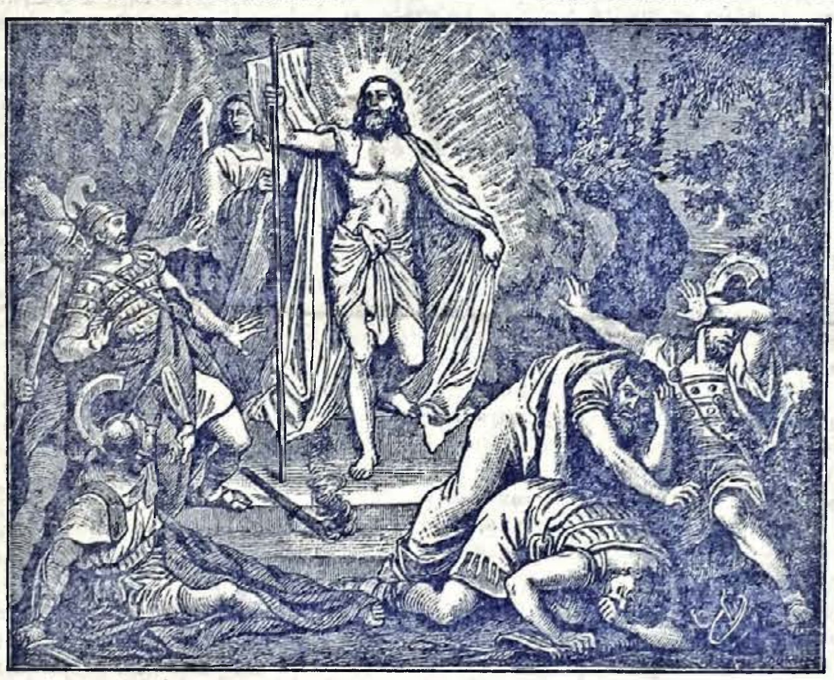
ХРИСТОСЪ ВОСКРЕСЪ!
До ПП. секретарѣвъ и всѣхъ мѣсцевыхъ урядникôвъ Р. Н. Союза.

Вже минуло пару мѣсяцѣвъ, якъ я окрôмъ урядового дѣловодства не вôдзывавъ ся до Васъ. Причиною того всего бувъ навалъ залеглои давнои працѣ, котру я всѣми силами старавъ ся якъ найскорше покôнчити, щобы опôсля взяти ся до сильнѣйшои працѣ надъ розвоемъ Р. Н. С. Упоравшись такъ зъ залеглыми справами, хочу такъ само и зъ Вами ПП. мѣсцевй урядники где-що поговорити въ цѣли лѣпшого розвою и поступу въ Р. Н. Союзѣ.

Щобъ загрѣти васъ якъ найлѣпше и подвоити Вашу вытревалôсть и охоту до якъ найенерґічнѣйшои працѣ около добра Р. Н. С. зъ горы зазначую и кажу, що Р. Н. Союзъ се одинока руско-народна орґанізація, где есть порядокъ и сумлѣнна праця зô стороны всѣхъ урядникôвъ. Зъ другои стороны чую ся обовязанымъ сказати повысшй слова зъ причины, що послѣдными часами зачали вороги пускати помѣжь людей всякого рода злобнй вѣсти, мовъ то Союзъ упадае, що въ Союзѣ грошей нема, що урядники за Союзовй грошѣ ѣздять по Америцѣ, другй жадають грошей вôдъ Союза и такй иншй не сотворенй рѣчи, щобъ тымъ способомъ вôдтягати людей вôдъ Союза, и зазначую, що то все пôдла брехня и остатня безличнôсть тыхъ людцѣвъ.

Но не удало ся, якъ то кажуть: песѣй голосъ не доходить до неба, такъ само рѣчь сталась и ту. Р. Н. С. не то, щобъ кому снилось о его упадку, але противно, вôнъ разъ-вразъ взростае а число членôвъ побôльшае ся. Но на тôмъ ще не конець: Кажуть, що господарь чимъ лѣпше справляе свôй грунтъ, тымъ бôльшй збирае плоды; такъ само рѣчь мае ся ПП. урядники и зъ нашимъ Союзомъ: чимъ лѣпше мы будемо старати ся о розвôй Р. Н. С., тымъ бôльше буде взраставъ, тымъ бôльша корысть для насъ и тымъ бôльша слава для Американьскихъ Русинôвъ и для насъ. Памятайте, що тй люде, що выбирали насъ на урядникôвъ не тôлько на то, щобы мы записали й перемазали, але и на то, щобы мы также старали ся о якъ найкраснѣй розвôй для припорученого намъ товариства и придбане якъ найбôльше членôвъ, до чого потреба вспôльнои працѣ, бо оденъ чоловѣкъ безъ помочи другихъ нѣчого не зможе. Тажь и я самъ не годенъ богато здѣлати безъ Васъ и Вашои помочи, для того прошу Васъ ПП. секретарѣ, якъ также всѣхъ ПП. предсѣдателѣвъ и касіеровъ вôддѣловъ Союза, поможѣть менѣ, старайте ся всѣми силами о придбане якъ найбôльшого числа членôвъ, а будьте певнй, що по щирôй и добрôй працѣ плоды будуть богатй. Старайте ся выхôснсвати кожду способну хвильку для добра Р. Н. Союза. Отъ и теперь приходять Свята Великоднй, где будете бачити ся зъ кревными, зъ прiятелями и другими людьми, отже при тôй нагодѣ не забувайте на нашъ Союзъ и притягайте людей, а особливо дѣти вписуйте до Союза. Въ кôнци дякую Вамъ всѣмъ сердечно за дотеперѣшну працю и помôчь, яку оказалисьте для мене до теперь, и въ надѣѣ, що повысша прсьба не остане на паперѣ, но противно здѣйснить ся, при нагодѣ Воскресенія Христового желаю Вамъ всѣмъ щасливыхъ и веселыхъ святъ!

Вашь щирый товаришь,
С. Ядловскій,
гол. секр. Р. Н. Союза.

Воскресне людскій рôдъ.

Вже тысячу девять сотъ третій разъ
Веселый гомôнъ по свѣтѣ несе-сь:
Великій празникъ сегодня у насъ —
Христосъ намъ воскресъ!

Вставъ нынѣ зъ гробу Бого-чоловѣкъ,
Шобы пригадать намъ свôй заповѣтъ
И въ нашй серця вщепити по вѣкъ:
„Другъ друга любѣть“.

Вже тысячу девять сотъ третій разъ
Святять христіяне се свято святъ,
Та слово Бога не звѣсне гараздъ —
Брата дусить братъ.

И горе, нужда на свѣтѣ, де глянь;
Каты вбивають Христа-Бога вновь.
Ненависть, злоба печуть насъ мовъ грань
Й тече людска кровь.

Ажь якъ прiйме ся Христа заповѣтъ —
Мовъ Христосъ воскресне рôдъ людскій весь,
Тодѣ ажь щиро загомонить свѣтъ:
Христосъ въ насъ воскресъ!

Чалыч.

Русинъ-страйкеръ засудженый.

Минувшого тыждня скôнчилась судова розправа въ Scranton, Pa. противъ трохъ Русинôвъ страйкерôвъ о убійство „скеба“ Винстона.

Якъ звѣстно, минувшого року пôдчасъ страйку зôставъ убитый на ґрасахъ коло Олифанту, Па. чоловѣкъ именемъ Винстонъ. Винстонъ бувъ заможный чоловѣкъ, мавъ свôй дôмъ и грошѣ въ банку, бувъ своего часу навѣть секретаремъ юніи майнерскои, але пôдчасъ страйку зрадивъ робôтничу справу и зачавъ ходити до роботы. Єго товаришѣ-робôтники упоминали его, щобы не робивъ сего, а коли се не помагало и вôнъ єще зъ нихъ насмѣвавъ ся, постановили ужити троха досаднѣйшого арґументу якъ упôмнене. Сталось се однакъ безъ попередного розмыслу и безъ пляну. Коли дня 25-го септембра минувшого року Винстонъ скрадавъ ся черезъ плоты зъ своимъ зятемъ до роботы, поблизько мешкаючй Русины пустились за нимъ на вздогôнъ, щобы его »заштапувати«... Было дуже рано, ще майже темно, падавъ густый дощь. Погоня ся не тревала довго, а наслѣдкомъ еѣ было, що зять Винстона яко молодшій всиѣвъ утечи, а Винстонъ оставъ умираючій на мѣсци зъ розбитою за лѣвымъ ухомъ головою. Нѣхто не знавъ якъ се сталось, не знавъ вôдъ чого небôщикъ погибъ и мабуть и не буде знати. Чи ударивъ его хто каменемъ, полѣномъ або чимъ другимъ, чи може самъ поховзнувъ ся и упавши взадъ головою розбивъ еѣ о камѣнь — нѣхто не знае. Але чоловѣкъ бувъ умираючій и умеръ. Компаністы, пôдъ котрыми Винстонъ робивъ лютились дуже и пообѣцяли 500 доларôвъ тому, [illegible] виновникôвъ. Мѣжь тыми 5 Русинôвъ, изъ котрыхъ деякй навѣть не мешкали на тôмъ плейзѣ де скоилось се нещасте, пустились 2-3 дни пôзнѣйше до Ню-Йорку за роботою. Детективы компаніччй спôймали ихъ въ Гобокенъ, Н. Дж. и вôдставили до Скрентонъ, Па. Тутъ пôдчасъ переслуханя показалось, що компанія не мае противъ нихъ жадныхъ доказôвъ — однакъ помимо сего компанія постаралась о се, що ихъ засадили до арешту. Въ якійсь часъ пôзнѣйше двохъ зъ увязненыхъ выпущено на волю а то Стефана Френчка и Петра Жиньского. Прочй 3 остали ся и дальше въ вязници и очѣкували дня розправы. За помочею Русинôвъ американьскихъ а также Русинôвъ зъ Олифанту нанято 4 добрыхъ адвокатôвъ, котрй мали боронити страйкерôвъ. Справа мала бути суджена въ децембру 1902, однак адвокаты радили (и зовсѣмъ слушно) справу вôдложити до цвѣтня 1903 р., бо справа була ще занадто свѣжа и роз'ярене велике, що могло дуже легко вплынути на судъ судiѣвъ присяжныхъ. Отже вôдложено розправу ажь до апрѣля. Дня 6-го сего мѣсяця почалась розправа въ Scranton, Pa. Страйкеры мали 4 добрыхъ адвокатôвъ — компанія также чотырохъ. Свѣдкôвъ по однôй и другôй сторонѣ было вызше якъ 20, всѣхъ разомъ около 50. Компаніччй адвокаты старались доконче о тое, щобы двохъ страйкерôвъ Митра Гурея и Миколу Присташа засуджено на 20 лѣтъ а Грица Сембрата щобы повѣсити. Ихъ свѣдкове пододавали много рѣчей, якихъ не говорили на першôмъ переслуханю. Однакъ помимо сего, штука имъ не удалась а то завдяки дуже доброму судiѣ Линчови и добрымъ адвокатамъ, якихъ мали нашй страйкеры. Конець розправы бувъ такій, що М. Гурея и М. Присташа пущено зовсѣмъ на волю, а Гр. Сембрата засуджено на 8 лѣтъ тяжкои вязницѣ. Ся кара буде зменшена ему на 5 лѣтъ, если буде добре заховувати ся. Вправдѣ 8 лѣтъ тяжкои вязницѣ се велика кара, але въ виду величезнои силы, яку тутъ мають углевй компаніи и въ виду суммы грошей, яку они выдали на сю справу, можна назвати сей засудъ дуже легкимъ. Адвокатамъ нашихъ страйкерôвъ належить ся за ихъ совѣстну працю пôсля угоды еще 100 долярôвъ и сподѣемось, що американьскй Русины посиѣшать чимъ скорше зложити сю суму. А зъ цѣлои тои неприемнои історіи наука для насъ така, щобы все, що робимо, робити зъ розмысломъ и певнымъ пляномъ, инакше несподѣвано и невинно можемо въ бѣду впасти. Рôвножь не повиннй мы даватись Анґликамъ выпыхати напередъ тамъ, де они першими повиннй бути.

Письмо Йосифа Кулика
бувшого москвофула зъ Шамокинъ, Па.

Братя Угорщаны (бо и я Угорщанинъ) и Галичаны!

Заявляю вамъ, що вôдъ днесь перестаю бути москвофуломъ а хочу бути чеснымъ Русиномъ, такимъ якимъ я бувъ. Не одного здивуе може длячого я, дописуватель „Правды" и аґітаторъ царославного „Общества" покинувъ таборъ москвофульскій, отже я подамъ тутъ коротке пояснене:

Я родивъ ся Русиномъ и любивъ все, що руске. Радо читавъ рускй книжки и газеты та тѣшивъ ся, що нашъ народъ бувъ колись могутный, славный, а и теперь боресь зъ ворогами смѣло. Партій мѣжь Русинами я незнавъ а любивъ лишь одну Русь святу. Ажь коли попавъ я несвѣдомо въ москвофульскій таборъ довѣдавемъ ся о партіяхъ. Покинувъ я москвофульскій таборъ длятого, бо переконавъ ся, що москвофульска робота и аґітація пôдла, та що москвофулôвъ кождый чесный Русинъ повиненъ зъ [illegible]ека обходити. Мѣжь москвофулôвъ попавъ я осьо такъ:

Я мавъ жаль до А. Шлянты бувшого касіера нашои любои організаціи „Союзъ" и до секретаря „Союза" п. Д. Пирча. Я не мôгъ знести неясного та нетактовного поведеня ся Шлянты на конвенціи и его колотнечи зъ вôдданемъ грошей новому касіерови. Я въ той часъ мысливъ, що „Союзъ", борони Боже, розôбе ся та зъ жалю не знавемъ, що робити, хотяй менѣ толкували, щобъ не страхатись, що Шлянту змусять вôддати грошѣ и що на ново буде взôрцевый порядокъ въ „Союзѣ." Однакъ мене тое такъ ґризло, що я все сумнѣвавъ ся и спокою не мавъ. Що до п. Пирча то рѣчь була цѣлкомъ малои ваги, бо менѣ ся розходило о грамоту. Я ся упоминавъ кôлька разôвъ у мѣсцевого секретаря о ню, але мѣсцевый секретарь менѣ говоривъ, що старыхъ нема а новй еще не готовй, та я тому не вѣривъ я мысливъ тогды, що то крутарство и длятого я написавъ до Ню-Йорскои „Правды" „Заяву." — Се якъ разъ було на руку нюйорскимъ вытирачамъ и посѣпакамъ цареславнымъ и гейже писати до мене пôдбурюючй листы напротивъ „Союза" и попикôвъ-радикалôвъ вызываючи, що „Союзъ" не руска організація, що попики-радикалы то фарбованй лисы та що „Союзъ" чортъ возьме а попикôвъ-радикалôвъ геть прогонять. Кромѣ сего пôдбурювали мене при нагодѣ такожь и устно. Коли „Правда" стала выходити то и я собѣ заордерувавъ еѣ и тѣшивъ ся, бо мысливъ, що то буде друга руска добра газета такъ якъ „Свобода", що буде боронити интересы робучого народу та що еѣ нѣбыто редакторъ то якійсь велико-вченый чоловѣкъ. Сей нѣбы редакторъ „Правды-Брехнѣ" писавъ до мене лестнй листы, называючи мене приятелемъ, братомъ, обѣцюючи менѣ за мою роботу въ корысть ихъ газеты и въ корысть ихъ цареславной організаціи „Общества" вѣнецъ славы, тай що „Общество" менѣ за мôй трудъ заплатить и т. д. Та не тôлько Гладикъ своими лестными листами мене намовлявъ, але такожь и другй москвофулѣ, особливо, коли я бувъ въ Mahanoy City, Pa. по своимъ интересамъ. Зачули москалята зъ Горлиць, Грибова, та zo Zemplinskej, що я въ Mahanoy City, далѣ мене обробляти. Завели мене навить до „богобойного" о. Обушкевича, котрый солоденькими, священичими устами цѣлкомъ отуманивъ мя и забивъ мя такъ, що я непохитно вѣривъ въ всьо, що ню-йорска „Брехня" писала, а на остатокъ тицьнули менѣ въ руки книжку „попики-радикалы." Читаю, читаю тую книжку и вѣрю и не вѣрю, врештѣ дочитуюсь о Шамокинъ. О! мышлю, що правда то правда, але що пише о Шамокинъ то той, що писавъ, то цѣлкомъ збрехавъ, бо я самъ есьмъ парафіяниномъ и знаю добре стосунки шамокиньскои громады. Знаю, що громада наша не мае на власностяхъ своихъ анѣ цента довгу, а вартуе бôльше якъ $35.000. (трийцять пять тысячь долярôвъ) а суть еще грошѣ въ шпаркасѣ та ще якъ Богъ поможе, будемъ будувати нову церковь за готовй грошѣ, а поведене ся нашого священика взôрцеве и мусить бути взôрцеве, коли его и другй народности поважають и о пораду пытають. Школу маемо взôрцеву, якои въ Америцѣ другой нѣтъ. Такъ гадаю собѣ, — се не правду якійсь написавъ, але нехай тамъ — гадаю собѣ, се мусѣвъ хтось такъ зô злости написати. Та се зачало опамятувати мя трохи, однакъ до цѣлковитого опамятаня не дали менѣ москвофулѣ прійти пишучи дальше лестно до мене. Я забувши на порядки шамокиньскои громады, принявсь аґітувати за „Обществомъ" и „Правдою" въ Шамокинъ. Где я ся показавъ зъ москвофульскою аґітаціею заразъ прочитали менѣ люде „Отче нашъ" а навѣть рускй жены-патріотки зъ мѣтлою въ рукахъ проганяли мя зъ хатъ. Организую „Общество", и трохи назбиравъ, ажь ось кличуть мене на мітинґъ и кажуть, по що я писавъ до „Брехнѣ" „заяву" и по що я ту аґітую за „Обществомъ", коли маемъ свою організаію „Союзъ". Я оголомшеный намовами москвофулôвъ мало що собѣ зъ того робивъ и добрыхъ радъ не послухавъ, хочь не разъ такой признаюсь щиро, въ серцю обôзвалась совѣсть и я, щобъ свою совѣсть заспокоити, написавъ листъ до „редактора" „Брехнѣ", щобы давъ менѣ спокôй, бо я на тôмъ терплю; „редакторъ" „Брехнѣ" зробивъ зъ того дописъ, будьто шамокиньскй радикалы заказали на мітинґу парафіяльнôмъ у мене мясо купувати а до мене написавъ, щобъ я ся нѣчого не боявъ и дальше свою роботу робивъ. Якъ першу мою „заяву" перекрутивъ, такъ и теперь зъ листу брехливу дописъ зробивъ и помѣстивъ въ „Брехнѣ" на що можу присягнути, бо я самъ на мітинґу бувъ и жадного заказу не чувъ, крôмъ доброи рады. Послѣдня перекручена дописъ зъ мого листу досталась и до Шамокинъ и заразъ покликали мене на мітинґъ, и слушно! Я бы самъ того потягнувъ, еслибъ мене обрехавъ. Я такожь доставъ „Правду" и читаю сю брехливу дописъ а ажъ мя за серце взяло, що той „редакторъ" посмѣвъ таке написати. Я хотѣвъ пôйти заразъ до нашого священика и вдарити ся въ груди, що бôльше не хочу мати ничь анѣ зъ „Обществомъ" анѣ зъ о. Обушкевичемъ анѣ зъ Гладикомъ (перепрашаючи всѣхъ чесныхъ за се слово), але вже було за пôзно, бо хмара, котра мала пукнути въ коротцѣ надъ моею головою збирала ся. Радикалы по радикальному мене укарали, а поучили, за що нехай Богъ имъ нагородить. Я вирокъ приймаю, бо чую ся, щомъ на нього заслуживъ.

Наконецъ щобъ не нудити поважаныхъ читателѣвъ кôнчу и такъ:

1) Жаденъ чесный и порядный Русинъ не повиненъ нѣколи тримати компаніи зъ такими людьми якъ то дранте ню-йорске вôдъ „Брехнѣ", бо самъ честь стратить.

2) Нехай нѣхто не мыслить: що „Союзъ" и „Общество" — „Свобода" и „Брехня" есть одно и те саме — я знаю, що нѣ! — „Союзъ" — се щиро народна жичлива організація а его органъ „Свобода" чисто руска просвѣтительна газета. — „Общество" и его органъ служить тôлько для отуманеня хлопа-робôтника. Я знаю зъ певного жерела, що „Общество" и „Брехня" запродали ся одно цареславнымъ, сего може нѣхто еще не знае, але я знаю зъ певного жерела. Уважайте, що есть еще одно таке общество цареславныхъ и называе ся такъ: „Общество православныхъ русскихъ братствъ въ Америцѣ" — отжежь они хотять пôзнѣйше злучити тй оба общества въ одно и вôддати пôдъ власть царославного епископа въ Санъ Франциско. А знаете, що въ такихъ організаціяхъ цареславныхъ хочь и суть конвенціи, але делеґаты не мають жадного голосу. Тамъ есть такъ: що епископъ цареславный скаже, такъ мусить бути, а ты хлопе давай пѣнязѣ, але вара ти до нихъ! — Тожь кличу до васъ Братя, опамятайте ся завчасу, такъ якъ и я ся опамятавъ и не дайтесь дурити, бо грôшь зложеный вами не буде вашъ.

3) Приставайте громадно до „Союза", пôдпирайте „Свободу" и „Осу" и закладайте еще бôльше такихъ газетъ, щобъ нищити згнилизну, яку ширять москвофулы. Даваймо на школы нашй рускй якъ тутъ въ Америцѣ такъ и въ краю, складаймо на фондъ народный. А якъ такъ будемо робити и купы ся тримати, то другй народы насъ поважатимуть. Смотрѣть! Англики, Нѣмцѣ, Айриші якъ суть богатй и всьо въ рукахъ мають, а длячого? Длятого, що они мають школы добрй и суть вчени. А мы? О, мы не хочемъ школы, мы все идемо взадъ мѣсто впередъ. Мы скорше любимо слухати дураковъ, що о божôмъ свѣтѣ поняти не мають, якъ слухати мудрыхъ.

4) Що „Союзъ" и „Свобода" се суть опѣкуны просвѣты, безъ котрыхъ не тôлько нашъ народъ, але навѣть имя его славне руске въ Америцѣ колись пропалобы.

5) Що „Общество" и „Брехня" то суть опѣкуны, покровителѣ темноты, що все хотять народъ тримати въ темнотѣ, бо знають, що якъ народъ просвѣтить ся, то не будуть могли дерти зъ нього якъ друть теперь. Тажь, дорогй Братя, возьмѣть самй на увагу. Чи таки Гладикъ може васъ чого научити, що якъ видно по его листахъ, якй до мене писавъ, навѣть писати добре не умѣе.

6) Мы тутъ въ Америцѣ потребуемо священикôвъ-учителѣвъ поступовыхъ, добрыхъ, а не туманителѣвъ та ширителѣвъ темноты, якими суть москвофулы. О се повинна кожда громада дбати, щобы мати у себе за свои грошѣ щось добре а не дранте яке будь, бо ажь встыдъ дивитись на таку роботу и встыдъ передъ чужими людьми, бо се не Галилея а Америка цивілізований край.

Вкôнци заявляю, що то всьо пишу не зъ жадного примусу, а лишь для пересторогы недосвѣдченыхъ людей.

Высылаю редакціи „Свободы" всѣ листы Гладика, нехай ся переконае, що то за неукъ той Гладикъ и листъ Вандзеляка, секретаря царославного „Общества".

Я старый членъ „Союза", майже вôдъ початку до него належу и дальше належати буду а не хочу мати нѣчого спôльного зъ хрунями, хахурами, що хотять зъ напои кровцѣ жити. На погибель старымъ лысымъ сивымъ та на погибель гавкачамъ, що жили зъ бомôвства та чищеня сапоговъ и шурованя слюбовакôвъ по готеляхъ ню-йорскихъ, и ихъ прихвостнимъ.

А вы братя Шамокинцѣ даруйте менѣ мою нерозсудну и несвѣдому роботу. Васъ знову чесни патріотки-Русинки перепрашаю за се, щомъ неразъ накидавъ ся Вамъ зъ „Брехневъ". Вы мене поучили де я маю ю нести.... Учились добре, бо мѣтловъ зъ хаты. Та за сю науку дякувать вамъ и прошу незабувати мене и на дальше та пôдпирати мя въ бізнесѣ. Я буду вамъ добре чистенке мясо продавати а для хрунѣвъ зôставлю всѣ смердячй кобасы, бо имъ лишь згнила смакуе. Перепрашаю такожь и всѣхъ Урядникôвъ „Союза", щомъ обидивъ ихъ.

А вы Братя Галичаны и Угорцаны не дайте ся здурити москвофуламъ, бо они хотять зъ васъ жити легко, они брехнѣвъ поступають, якъ ось до мене „редакторъ" „Брехнѣ" писавъ, що зъ Шамокинъ дуже численно пытають его о поясненя, бо хочуть до „Общества" приступити — се чиста брехня, бо я знаю, що се неправда. Тожь приступайте до „Союза", читайте „Свободу", выкидайте паршиве смѣте вôдъ себе а буде межи нами гараздъ и Русь-Украина заплаче зъ радости, якъ вобачить, що ей сыны любять ся и горнуть ся до просвѣты.

Шамокинъ, Па. дня 2. Апрѣля 1903.
Іосифъ Куликъ.

Руській народе розсуди насъ.

(Дальше.)

И мы до тои тяжкои роботы приладжуемо народъ, освѣдомлюемо, гартуемо. Ляхи видять, що ся свѣтить, та трохи не похрупають насъ, а ту твердй патріоты выступають передъ народъ и не згадавши анѣ слôвцемъ, що вже Украинцѣ роблять, тôлько ось диви ся народе, чого мы домагаемо ся для твого спасеня.

Про другй резолюціи, якъ подѣлъ Галичины на части руську и ляцьку поки не заведенобы національныхъ автономій, заведеня урядового руського языка, строгого береженя властями законôвъ супротивъ Русинôвъ, заведеня загального безпосередного и тайного голосованя до законодатныхъ тѣлъ зъ усуненемъ дотеперѣшныхъ курій, привернення автономіи нашои церкви и усуненя патронату говорити не будемо, бо про се вже не воробцѣ цвѣрѣнкають, але просто тй Украинцѣ »Щеневмерлики« забули вôдъ коли они того домагають ся.

Такъ само про пекольну затію рентовыми посѣлостями, першій розôбравъ до нитки въ „Діл-ѣ" п. Вячеслав Будзиновскій, той самъ Вацъ, що его „Ґаліча-нінъ" пѣякъ не може стравити.

Та вже найсмѣшнѣйше якъ коломыйскій „ребе" переложивъ на кацапське нашу проґраму економічну, яку мы вже давно по вѣчахъ мѣжь народомъ ширимо, и цѣлкомъ нѣбы той коньоводникъ крадену кобылу на ярмарокъ веде не кажучи нѣкому слôвця, що се кобыла крадена, такъ и вôнъ подавъ еѣ, мовлявъ — дивись народе, що задумуе для тебе „искрйовно русская партія.

Въ економическихъ дѣлахъ.
(Референтъ д-ръ Ѳ. Дудыкевичъ.)

Съѣздъ мужей довѣрія русско народной партіи, одобряя всецѣло экономическіи резолюціи, рѣшенныи общимъ собраніемъ членовъ политического Общества „Русская Рада", состоявшимъся во Львовѣ 16 (29) мая 1902 г:

а) считаетъ, въ виду общесознаваемого критического экономического положенія края вообще, неоспоримого паденія земледѣлія и разоренія крестьянства, изнемогающого подъ гнетомъ несправедливого роспредѣленія податей и налоговъ и подъ бременемъ высокопроцентныхъ долговъ, усиленную помощь крестьянству въ Галичинѣ самымъ животрепещущимъ и для державы жизненнымъ вопросомъ и настойчиво требуетъ той помощи отъ державы; въ той цѣли съѣздъ требуетъ прежде всего управильненія побора податей, реформы податной системы вообще и въ особенности устраненія всѣхъ безпосредственныхъ и по крайней мѣрѣ поземельной и домовой податей и введенія — съ оставленіемъ минимума для существованія свободнымъ отъ всякихъ податей и налоговъ — прогресивной подоходной и рентовой податей, биржевой подати, отъ наслѣдій, фидеикомисовъ и дарственныхъ перенесеній имуществъ на всякій же случай безотлагательного освобожденія крестьянскихъ хозяйствъ, необходимыхъ для содержанія владѣльца и его семьи, отъ всякихъ податей, наголовъ и экзекуціи, освобожденія домашняго (кустарного) промысла, просто убиваемого въ настоящее время налогами часто въ политическихъ цѣляхъ, отъ всякихъ налоговъ и податей выкупа, державою долговъ, обременяющихъ крестьянскіи земли, доставленія державою крестьянскому сословію низкопроцентного, долгосрочного кредита, основанія въ цѣли санаціи крестянства державного крестьянского банка, удержавленія всѣхъ желѣзныхъ дорогъ, всѣхъ родовъ страхованія (асекурацій) и аптекъ, производства и продажи водки и нафты, каменного угля и сѣрокъ (запалокъ)".

Якъ бачите, зглядно о скôлько поволи доглупаете ся зъ „общесознаваемого розоренія и животрепещущого роспредѣленія, вôдтакъ существованія податей и налоговъ подоходней, дальше дарственныхъ перенесеный имуществъ, кустарного промысла а вкôнци обременяющй крестяньскй сословія и всѣхъ родовъ страхованій", то такъ ладно для Украинця звучить, якъ бы десять хлопцѣвъ вожемъ по шклѣ ѣхало.

Та про бесѣду лишаемь на иншій часъ сказати, нынѣ лишь показуемо зъ чимъ вôнъ выѣхавъ; именно що податки нерôвно розложенй, рôльне ґосподарство упало, а держава у власнôмъ интересѣ обовязана дати помôчь черезъ змѣну системы податковои закидаючи всѣ безпосереднй податки заведенемъ одного податку проґресивного вôдъ доходу и зъ увзглядненемъ мінімумъ еґзистенціи с. е., щобы такій доходъ, якій конче потрѣбный до прожитя родины бувъ вôльный вôдъ податку.

Якъ сказано, те все вже давно було въ нашôй проґрамѣ, еи при кождôй нагодѣ ширимо мѣжь народомъ, народъ починае вже поволи понимати, а „іскрйонно-рускіе" пôдхопивши, гей зô своимъ на торгъ лѣзуть.

(Дальше буде).

Ошукавъ Аллаха.*)

Турецка казка.

Богатый и побожный Турчинъ, Воавилъ, мавъ гарну жену, Фатму, котру дуже любивъ. Въ тôмъ лучило ся таке, що красна Фатма занедужала небезпечно. Наймудрѣйшй лѣкарѣ не могли пôзнати недуги, анѣ недужои вылѣчити. Вже всѣ гадали, що нема ратунку. Тодѣ побожный, правовѣрный Турчинъ звернувъ ся до Аллаха зъ молитвами. — О великій, могутный Аллаху! Уздорови мою Фатму, а я тобѣ присягаю, що продамъ, найкрасшого, арабского коня, а всѣ грошѣ, якй за него возьму, роздамъ убогимъ.

Добрячій Аллахъ выслухавъ молитвы правовѣрного чоловѣка и Фатма подужала.

Але Воавилъ не мавъ охоты додержати слова; жалкувавъ дорогого коня, чистои арабскои кровы. Й не продавъ его.

За те розгнѣвавъ ся Аллахъ и въ друге дôткнувъ красну Фатму тяжкою недугою.

Перестрашеный и пригнобленый Турчинъ знову почавъ благати Аллаха о уздоровлене жены, присягаючись на бороду пророка, що теперь вже на певно продасть коня, а грошѣ роздасть убогимъ.

Змилосердивъ ся Аллахъ — Фатма прійшла до здоровля.

Воавилови и теперь шкода було коня, але боявъ ся справедливого гнѣву великого Аллаха. Взявъ проте коня за вудило и повѣвъ на торговицю. При тôмъ прійшла ему щаслива гадка до головы, бо ото бере и старого кота до мѣха.

На доброго коника найшовъ ся скоро купець.

— Кôлько хочешь за коня — запытавъ Воавиля.

— Одного пястра.**)

Купець поглянувъ здивованый. Нѣколи еще не лучило ся ему купити такого коня навѣть за тысячу, не то за одного пястра.

— Але-жь я радо заплачу дорожше.

— Не хочу бôльше — вôдповѣвъ побожный Воавилъ. Кладу лишень одно условe: купи такожь вôдъ мене кота.

— А кôлька хочешь за кота?

— 1999 пястрôвъ.

Купець бувъ певный що властителеви помакôгрило ся въ головѣ. Зсунувъ ся зъ глуздôвъ — шептавъ до себе, збожеволѣвъ. Мимо того оглянувъ еще разъ коня и переконавъ ся наглядно, що на всякій случай не може нѣчого втратити, коли заплатить за него два тысячѣ пястрôвъ.

— Добре, пристаю... згодивъ ся.

Воавилъ продавъ коня за пястра а кота за 1999 пястрôвъ. Теперь того пястра, що взявъ за коня, розмѣнявъ и роздавъ убогимъ, а зъ 1999 що мавъ въ мошонцѣ повернувъ до гарнои Фатмы.

Такимъ робомъ правовѣрный побожный Турчинъ ошукавъ Аллаха.

*) Аллахъ — по турецки Богъ.
**) 1 пястеръ — около 15 центôвъ.

Дописи.

Зъ Bridgeport, Conn.

(Щось недобре водить ся межъ цареславными въ Bridgeport, Conn. Тамошный батюшка прозивае згôрдливо парохіянъ „краянами", каже, що они бруднѣ, некультурнѣ и т. п. Мы достали допись вôдъ одного члена тамошнои парафіи котру подаемо понизше. Ред.)

„Въ домахъ нашихъ „краянъ" въ одномъ нечисто, неопрятно, грязно. То фактъ!" „Въ своей малокультурности онъ („краянъ") ставить доляръ высше отъ чистоты и жалуе дати лишныхъ 2—3 дол. въ [мѣсяць за чистѣйше мѣсто для житя!" (слова батюшки).

На се дописуватель вôдповѣдае такъ: Теперь мы понимаемъ чому вы такъ далеко отъ церкви живете. Улиця Hallet Str. по вашому грязна и запевно тому такъ мало до церкви ходите служити, що залѣдво въ недѣлю откончите богослужене. А за ту службу такъ дорого вамъ платять. Та бо рентъ и угле и свѣтло и воду парафіяне чи по вашому „краяне" платять. И все таки помимо того всего добра, яке спадае на васъ, сусѣды вашѣ видять у васъ малокультурность. Значить, вы ставите доляра высше культурности т. е отъ чистоты, ба навѣть и пактамъ „краяне" заплатили церковными грôшми.

Дальше базѣкае культурникъ такъ: „Сколько уже горячихъ призвовъ къ тому або другому доброму дѣлу, сколько прекрасныхъ проектовъ и добрыхъ начинаній знае наша американьска Русь!"

Хиба вы тôлько на проекты всьо здали. Возмѣть примѣромъ остатный великій страйкъ майнерôвъ. Епископъ Тихонъ хотѣвъ заложити касу для помочи майнерамъ и выдалъ отъ себе одозву до всѣхъ, щобъ жертвовали на ту цѣль кто що може. А кôлько изъ васъ показало ту любовь ку краянамъ? Дальше, заложено Общество Взаимнопомощи. Вы хочете быти завсегда его представителями, ба не тôлько то, но и сварите ся о председательство. А ту тре базнати и „краянамъ" що вы до того Общества и самѣ не належите (остатна конвенція, где навѣть и рахунки не переведено, бо не было книгъ). Еще до сего доказуете, що „краяне" такъ вамъ заверили, що и не выбирають нѣкого въ председателѣ лише поповъ и псаломщиковъ (см. отчетъ зъ засѣданъ конв.) Ой знають „краяне" все и о всемъ. Знають они и то, що не мають нѣколи по доброй воли выбраныхъ чиновниковъ и що вы пхаете псаломщиковъ въ секретари, ба навѣть неналежачихъ въ Общество. А есть богато нашихъ „краянъ" здалыхъ тое дѣло провадити, ба нѣтъ такихъ, которымъ слушно было бы дати для потриманя ихъ въ немощи, но нежное они некультурнѣ „краяне" нечистѣ, бруднѣ, неопрятнѣ, то имъ тое не належить ся. [illegible] просили о тое, но разъ звѣрено духовнымъ лицямъ, то по сему и бысть. „На все то потрѣбна здорова енергія и таки люде не въ грязи выростають и воспитуть ся!"

Дякуйте „краяне" и за тое, що вы о одень степень пôдойшли въ гору, т. е. изъ „хахловъ" на „краянъ", але все таки не розумѣете то навѣть, що то и значить слово „гигіена"...

Ба, та где вамъ знати таке слово. Тажь то слово чуже. Его и сами культурники не знають. На такôмъ языку лишь паны говорять. Есть ту словеньскій костелъ. Священикъ старый. Но въ нѣмъ отправа есть дневно и то о 5-ôй годинѣ рано, завсе давôнъ взывае на службу. А ту въ православной церкви онъ занѣмѣлъ. И ту католики пытають ся, що то таке, що у насъ нема ніякихъ службъ — (то тверда вѣра). Батюшка пытае ся людей: „На що вы таку велику церковь,строили коли до ней не ходите?" Мы отповѣдаемъ: „Бо нема у васъ твердои вѣры". Люде зъ вѣрою не дивлять ся на тое, чи есть хто въ церкви чи нѣтъ а они яко посвяченѣ тому дѣлу, кончать свою службу. А ту батюшка вертае ся отъ церкви назадъ до дому, бо нема кому служити. Дивнымъ выдае ся намъ и та „тверда" вѣра монаха, который писалъ до одного свого прихожанина ось що: „Твоя дитина не буде крещена православнымъ священникомъ." Треба знати, що та дитина родилась ажь гдесь за мѣсяць послѣ того письма. Якъ се вытлумачите „краяне"? Чи ту здоровый розумъ? Чи таки люде не въ грязи выросли и воспытали ся? Радуйте ся и веселѣть ся культурники, бо мзда за вашу тверду вѣру будо очень велика на небесѣхъ. Ты знову богоспасаема Россія, ликуй и весели ся, що выслала такихъ великихъ культурникôвъ межи дикарей изъ Галичины и Угріи въ Америку. А ты, Канадо, спѣши скоро присоединити ся къ „цареславію" ad majorem culturae gloriam! Достанешь „отцѣвску опѣку" и получишь имя хахлôвъ, а по отзначеню ся въ твердôй вѣрѣ, въ цареславію, получишь достоинство разомъ съ отцѣвскою опѣкою, »краянъ«. А потому лише одень степень тобѣ бракуе, т. е. взнести ся на „мужика", вотъ и рай близокъ. Потому только жій душе, маешь всякого опѣкуньства на лѣта многа. Розшири гумна, абысь малъ где помѣстити „отцѣвску опѣку".

С.

Зъ Fernie, B. C.

Въ канадійской провінціи Альбертѣ стоить мѣсто Edmonton, а округъ него, 50—60 миль або и больше поселенѣ рускѣ фармеры, и богато изъ нихъ подорабляли ся якого-такого майна, але рѣдко знайти де-бы на фармерской стрѣсѣ не кукала лиха доля, а все найбôльше заколочуе домове щасте негôдна жена.

Котрѣ поприѣзджали зô старого краю зъ жѣнками, то тѣ еще щасливѣйшѣ, а котрѣ ту ся поженили и то це безъ уваги, то марно иде ихъ жите, бо майже больша часть нашихъ дѣвчатъ позатроювала ся духомъ зъ готельичого розбійфу. Коли вже така дѣвчина постарѣе ся и наприкрить ся еѣ вхено girl, бо вже бы часъ зватись еи Mrs., то старае ся всѣми силами присватати собѣ якого небудь нареченого, але чи на то, щобы провадити зъ нимъ сопружеске жите? Отъ абы ся вôддати. Розумѣе ся, що той чоловѣкъ не може бути еѣ милымъ, бо такъ якъ бы за мусъ ему прирѣкала, бо така канадійска girl хотѣла бы що дня иншого чоловѣка. Найбôльше тôй справѣ виннѣ родичѣ тыхъ дѣвчатъ длятого, бо не уважають на поступъ своихъ дѣтей. Коли отець и мати знаходять ся въ недостаткахъ, то въ той часъ спродалибъ свою рôдну дитину, а богато е и такихъ родичей, що хочь самѣ порядни та моральнѣ, то не вмѣють въ моральности пôддержувати своихъ дѣтей. Наколи родичѣ жаднѣ на грошѣ, та коли знайде ся у нихъ яке дѣвча, то скоро лишь може затягнути якѣ тамъ черевики, то вже отець вôдвѣзъ до Едмонтонъ до обовязку; а коли та дѣвчина закушае мѣста, то вже еѣ нѣхто свяченовь водовь не выкропить, ажь тамъ она научить ся морального житя! О, бо тамъ веселе жите для дѣвчатъ. Тамъ знайдешь много такихъ гобôвъ, котрѣ валяють ся цѣлу зиму безъ роботы, та тôлько чатують на звѣрску здобычь, а якъ прійде вечѣръ то представляють тамъ Содому и Гомору. А нашѣ дѣвчата не уважають сего за жаденъ грѣхъ, бо якъ мовлять: на що Богъ сотворивъ хлопця и дѣвчину? Та колижь буде найсолодше жите, якъ не дѣвчиною та еще молоденькою? То тамъ такихъ дѣвчатъ повно по всѣхъ готеляхъ, ажь трѣщить. То коли надôйде якій молодець улицею, то всѣ майже дѣвчата зъ кождого вôкна въ готелю махають руками, та щось показують на пальцяхъ, мовь тѣ малпы на комедіи и такъ цѣлу божу днину рвуть ся по вôкнахъ, мовь бы собака привязана на ланцуху. А коли ино сонце сховае свои лучѣ, то вже вылазять зô всѣхъ сторôнъ, якъ яка менажерія та понаходить ихъ повнѣ пусти хаты рôвного имъ господаря, хлопцѣвъ та тыхъ божихъ дѣвчать, та тамъ знайдешь всего напитку та чесной бесѣды и звѣрскои забавы... А другѣ зъ Анґликами, Норвеґами и т. и., по знаныхъ имъ лозахъ немовь вихоръ шумять. Ганьба и встыдъ вамъ рускѣ дѣвчата, котрѣ такъ робите. Шкода, що носите на собѣ таке красне та славне имено Руси. Гляньте на анґлійскѣ дѣвчата! Чому они не волочать ся зъ рускими хлопцями? Пригадую собѣ оповѣдане одного молодця. Говоривъ вôнъ, що одного разу завитавъ вôнъ до Едмонтонъ, щобы розвеселити ся, але що бувъ першій разъ въ тôмъ мѣстѣ, то навѣть не знавъ въ котру сторону удати ся. Але на щасте подыбавъ свого товариша, то зайшли за одевъ парканъ, где о чôмъ поговорити. Ажь слухають они а ту иде ґурма дѣвчатъ, та якось спинили ся просто тыхъ молодцѣвъ, але що то була вечѣрна темнота то ґѣ дѣвчата не видѣли тыхъ двохъ хлопцѣвъ. Ажь ту одна, певно найстарша, почала говорити проповѣдь, а тѣ репта обступили еи довкола, мовь бы французкого ксьондза. Стала она говорити: знаете сестрички що, вы не заходѣть собѣ зъ рускими хлопцями, бо не схотять ся зъ вами женити и ще будуть ся смѣяти зъ васъ; лѣпше зъ анґлійскими, то нѣхто не буде знавъ. Може бы було и бôльше тои науки, але тѣ за парканомъ не могли стерпѣти и одень зачавъ ганьбити ихъ и дѣвчата зъ соромомъ порозбѣгали ся на всѣ стороны. Отямте ся Русинки, котрѣ такъ поступаете, та пригадайте собѣ, що се не гарно и грѣхъ. Можемо собѣ представити, якѣ зъ такихъ дѣвчатъ будуть господынѣ, чи не будуть утѣкати вôдъ своихъ мужѣвъ. Вже много зъ такихъ дѣвчатъ господынь поутѣкало зъ любовниками десь свѣтами, бо тѣ бѣднѣ чоловѣки не могли своимъ жѣнкамъ дôбрати до смаку; бо вôнъ не мае на фармѣ, „пудинкôвъ". „кейксôвъ" анѣ „пай". Та еще якъ загляне така газдыня комара, то бувай здоровъ чоловѣче та шукай еѣ за синымъ моремъ. Отожь уважайте рускѣ парубки на такѣ дѣвчата. Нехай идуть за мужь за Чайнôвъ, якъ кôлька такихъ дѣвчатъ вже зробило; зле, що ту рѣдко жидôвъ е... Шкода пляцу займати у нашôй Свободѣ, та ще и такими дописями, але доброго сына Руси мусить то болѣти, що суть межь рускими дѣвчатами такѣ, що нашу Русь неморальнымъ житемъ безчестять. Дай Боже, щобъ найскорше змѣнилось то на лѣпше.

И. Изовскій.

Польско-москвофільска спôлка при выборахъ.

(Допись зъ Равщины.)

Равскѣ выборы до повѣтовои рады такъ зъ сѣльскои, якъ и мѣскои групы е дуже важнѣ не лише для самого равского повѣту, але и для цѣлои нашои народнои справы. Сесѣ выборы дали выгоду що нашѣ такъ званѣ „твердо-рускіе" патріоты або „кацапы" показали народови свою властиву барву. Они выявили, що имъ не розходить ся о нарôдъ — о свѣтло и добро для него, але радше о догодженє своеѣ партійнôй амбиціи, а при тôмъ о можливе покрыванє своихъ непохвальныхъ справокъ межи народомъ. Они показали, що коли ихъ самолюбне становище е загрожене, то они готовѣ безъ сорому злучити ся навѣть зъ найбôльшими ворогами народу.

Въ Равѣ-рускôй е політичне товариство „Равска Руска Рада", до котрого належать священики и селяне безъ огляду на ихъ партійне становище. Выдѣлъ сего товариства скликавъ народне вѣче до Равы рускои на день 12 сѣчня с. р., щобы нарадити ся надъ веденемъ выборчои акціи. Вѣчемъ проводили священики „кацапы"; они жь поприводили много селянъ своихъ однодумцѣвъ. Та нарôдъ выбравъ 7-охъ мужѣвъ довѣря зъ самыхъ селянъ и постановивъ, щобы выдѣлъ „Равскои Рускои Рады" спôльно зъ тыми мужами — яко выборчій комітетъ — занявъ ся выборчою акціею и уложивъ лісту кандидатôвъ до выбору членôвъ повѣтовои рады такъ зъ сѣльскои групы, якъ и мѣскои, зъ тымъ, що кождый Русинъ выборецъ пôдъ закидомъ зрады мае лише на сю листу голосувати.

Священики „кацапы" не були задоволенѣ зъ сего. Они страхали ся, що вся выборча акція опре ся головно на селянахъ, зъ чого дальше припускали, що можливо и. ліста кандидатôвъ буде въ переважнôй части складати ся зъ селянъ и ихъ може поминуть. Рôвножь не були задоволенѣ шляхтичѣ и староста. Они страхали ся сильно, що нарôдъ готовъ лавою стати за лістою „Равскои Рускои Рады" и що увôйдуть до повѣтовои рады — „гайдамаки". Зôйшли ся паны и постановили попирати кацапôвъ, а „нѣ-одного гайдамаку не пустити до рады". „Отцове кацапы" ажь трѣскали зъ радости, що при помочи панôвъ и старосты вôйдуть до рады. Намъ же конечнѣ треба — думали — щобы мы мали за собою старосту и панôвъ. Адже не оденъ зъ насъ бере за свистокъ паперу, де выписанѣ самѣ звѣстки до голошеня оповѣдей и по 12 К. другій мае закидъ спроневѣреня грошей навѣть на кôлька тысячъ К. въ громадскôй касѣ зъ часôвъ свого касіерованя, третій лихваруе лѣпше вôдъ жида, иншій хоче вымуровати собѣ палату „клембанію", хочь нарôдъ пухне зъ голоду. Однымъ словомъ — мы маемо сотеннѣ справки на споможенє нашого „кармана" и поваги, задля которыхъ потребуемо мати за собою панôвъ и старосту.

З'ѣхали ся „отцове кацапы" (1. м. м.) въ Камѣнцѣ Старôмъ-селѣ на „забаву" та при славнôй кацапскôй „попойцѣ" зложили свою лісту зъ 6-охъ „рямныхъ отцовъ" (Стецякъ, Мазикевичъ, Дуткевичъ, Гомановскій, Решетило, Колпачкевичъ) и 6-охъ селянъ своихъ заушниковъ. Заразъ незадовго явивъ ся о. Ант. Колпачкевичъ у старосты, зложивъ ему чолобитню вôдъ себе и своихъ однодумцѣвъ та просивъ о опѣку для „кацапскои" лісты. Староста радо принявъ услуги „кацапôвъ", бо бачивъ, що лише кацапскою лістою побе лісту „Равскои Рускои Рады" и то тымъ скорше, що знавъ, що „отцове кацапы" лѣпше вспѣють повести выборчѣ розбоѣ, нѣжь его дотеперѣшнѣ аґітаторы; дещо въ кацапскôй лістѣ поправивъ и тымъ способомъ кацапска ліста стала такожь старостиньско-польско шляхоцкою. Сесю лісту вôдбили въ канцеляріи повѣтового выдѣлу повѣтовѣ панки и давай за нею аґітувати. А аґітували за нею всѣ тотѣ выборчѣ аґітаторы, що недавно розбôйничо аґітували противъ кандидатуръ пп. Короля и Мекелиты, якъ пр. Баґеръ, ревізоръ вôдъ худобы въ Равѣ Рускôй, Владиславъ Крупчакъ, ревізоръ вôдъ худобы въ Саласахъ, Якубъ Кацъ зъ Немирова и иншѣ. Навѣть самъ дѣдичъ зъ Остобужа и Домашева Мечиславъ Высоцкій роздававъ кацапскѣ карты тай наймивъ остобужского вôйта Михайла Бинюка, щобы ишовъ вôдъ села до села и дававъ выборцямъ кацапскѣ картки. Знову же „отцове кацапы" аґітували такъ: се настоящая руская ліста; коли бы вамъ с. е. выборцямъ хто давъ иншу — розуміючи тутъ лісту „Равскои Рускои Рады" — то се буде польская, якъ се примѣромъ говоривъ до одного свого выборця о. Вѣкторъ Мазикевичъ, чоловѣкъ, що ходить зъ пôдъ рынвы на дощь. Але выборцѣ якось недовѣряли сѣй лістѣ, бо не оденъ неречитавши еи, скрикнувъ: а дежь тѣ священики та селяне, що беруть живу участь въ народнôй роботѣ?

Выдѣлъ »Равскои Рускои Рады« спôльно зъ мужами довѣря зложивъ свою лісту дня 10 с. м. зъ людей жичливыхъ народови безъ огляду на партіи, беручи 4 священикôвъ, а 8 селянъ. Тутъ еще выпадае додати, що передше выслано по двохъ висланикôвъ на кождый судовый повѣтъ, котрѣ мали об'ѣхати всѣ села и порозумѣти ся зъ выборцями що-до кандидатовъ, такъ щобы ліста »Р. Р. Р.« була высловомъ опініи загалу селянъ равского повѣта; навѣть »отцове кацапы« не мали що закинути тôй лістѣ. Лісту »Р. Р. Р.« вôдбито на гектоґрафѣ и роздано выборцямъ въ день выборôвъ на двѣ годины передъ выборами; она мала запевнену бôльшôсть. Кацапы зъ панами мали великого боя, и тому треба було запорядити практыкованый розбôй и ловлю картокъ »Р. Р. Р.« Сю чинность переняли »отцове кацапы« Колпачкевичъ, Дуткевичъ, Коровецъ, Мѣнчакевичъ, Гисовскій, Решетило и Кунцѣвъ вразъ зъ патентоваными выборчими аґітаторами, высше назваными. Запримѣчаемо, що на выборахъ жандармôвъ не було, ихъ мѣсце заняли щойно названѣ „отцове кацапы". Навѣть не бракло форсованя грôшми и ось Гисовскій въ шинку Мошка Ґельберта приступивъ до журавецкихъ выборцѣвъ и даючи имъ по коронѣ вручивъ кождому кацапско-старостиньску картку кажучи: „на — маете по коронѣ и голосуйте менѣ на ту картку". Староста розпочавъ выборы о годину пôзнѣйше, щобы названѣ „отцове кацапы" мали досить часу ще на дорозѣ передъ будинкомъ повѣтовои Рады повыловлювати вôдъ выборцѣвъ картки „Р. Р. Р." Ловля и розбôй за картками „Р. Р. Р." були скаженѣ; „атецъ кацапъ" Решетило ажь заходивъ ся бѣгаючи помежи выборцѣвъ и кричачи: спасайте Русь! Однакъ выборцѣ стративши одну картку „Р. Р. Р." заразъ старали ся о другу, тожъ успѣшнѣйшій розбôй и половъ укартовано вписати при дверахъ та въ выборчôй сали. Дверѣ обсадили практыкованѣ аґітаторы. Въ долинѣ стоявъ якійсь Папѣржиньскій — се бувъ першій выдирачь картокъ „Р. Р. Р." При дверахъ зъ корытаря у выборчу салю стоявъ Баґеръ — се бувъ другій выдирачь. Въ дверехъ зъ салѣ до кôмнаты, де урядувала кацапска комісія, стоявъ Владиславъ Крупчакъ — се бувъ третій выдирачь. Знову по сали бушували высше названѣ „отцове кацапы". Они пôдступомъ выпрошували вôдъ выборцѣвъ карти „Р. Р. Р.", а имъ впыхали кацапско старостиньскѣ. На все те сказане маемо свѣдкôвъ, такъ що въ разѣ потребы назвемо ихъ. Такимъ лише способомъ перейшла ліста кацапско-старостиньска и увôйде до повѣтовои рады ажь 7-охъ „атцофъ кацапсфъ", а лише 5-охъ селянъ.

Нарôдъ обуреный до крайности зъ такого поступку „кацапôвъ". Майже всѣ тѣ селяне, що доси уважали „твердунôвъ" за правдивыхъ патріотôвъ, вôдвертають ся вôдъ нихъ кажучи: „ажь теперь бачимо, хто то держить зъ Ляхами!" Навѣть такѣ „твердѣ" Камѣнчане, що вôдъ коли конституційна ера, заедно стояли проти старосты и панôвъ-ляхôвъ, а теперь побачивши, що ихъ „твердѣ атцове" повели на услуги старостѣ и Ляхамъ и що они голосують разомъ зъ огидными „хрунями" та Поляками, зъ проклономъ вôдвертають ся вôдъ сихъ „атцофъ". Чи „твердѣ атцове кацапы" почули въ своимъ серци соромъ? Заледви! Знаемо лише те, що они по выборахъ чимъ скорше втѣкали зъ Равы рускои, бо бояли ся не такъ „хлопскихъ крестинъ", якъ радше щобы хрунѣ не вспомнули ся ихъ за „хапатнею!" — Народна-руска ліста вправдѣ впала, та народна-руска (національно-демократична) справа не програна. „Отцове кацапы" выкопали собѣ и своимъ кацапско-ренеґатскимъ стремлѣнямъ гробъ!

Тарасъ Трясило.

Зъ „Д.".

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

"Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надрукованѝ въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы еѣ дôстали найдальше въ попередну суботу.

Що чувати въ свѣтѣ.

Весняни выборы до мѣскихъ урядôвъ, якѝ передъ кôлькома днями переведено по найбôльшихъ мѣстахъ Сп. Державъ, е знову однымъ доказомъ больше, що де далѣ, тымъ краспе росте и крѣпшае клясова свѣдомôсть американьскихъ робôтниковъ. Зъ малими выимками всюда вôдчували они потребу лучити ся и попирати своихъ людей, наслѣдкомъ чого слѣдный величезный прирôстъ голосôвъ, вôдданыхъ на робôтничихъ кандидатôвъ. Въ самôмъ лише мѣстѣ Чікаґо, Ил. на робôтничихъ кандидатôвъ впало около 30 тысячь голосôвъ, а се не жарты, наколи розважимо, що передъ 4-ма роками не одержали они и третины зъ того. Такъ само и по другихъ мѣстахъ прибуло свѣдомыхъ робôтниковъ. Словомъ робôтничѝ круги будять ся и починають пôзнавати, що лише карткою до голосованя въ Сп. Державахъ выборють собѣ краспу долю. Дарма, що всякѝ фальшивѝ пророки намагають ся по старому вколисати ихъ, дарма, що вказують имъ страйки и бойкоты, яко найлѣпше средство въ борбѣ зъ капіталомъ, дарма, що прихвалюють имъ сю або ту капіталістичну партію, яко ихъ спасителя, робôтники пôзнають ся на вовкахъ въ овечôй скôрѣ.

Правда, що еще девять десятыхъ зъ загального числа робôтниковъ голосує при выборахъ на людей зъ ворожихъ собѣ партій, та все таки и ту слѣдный чималый поступъ. Сего року выбрано людей чільнѣйшихъ, больше поступовыхъ и якъ не явныхъ пріятелѣвъ, то менше ворожо настроеныхъ супротивъ робôтничои справы.

И такъ посадникомъ [ситимейоромъ] мѣста Клівландъ, О. выбрано широко звѣсного філянтропа и міліонера-соціяліста Джансона, въ Толідо, О. перейшовъ значною бôльшостію голосôвъ соціялістъ Джьонсъ, въ Чікаґо, Ил. побѣдивъ [по разъ четвертый] дотеперѣшный ситимейоръ, Картеръ Г. Герисонъ, демократъ, чоловѣкъ досить поступовый; въ Синсинаті, О. выбрано републиканця Флейшмена, а въ Коломбусъ, О. Роберта г. Джефрія, людей такожь досить лібералныхъ.

Дуже важне рѣшене въ справѣ зелѣзничихъ тростôвъ выдавъ дня 9. с. м. апеляційный трибуналъ у Вашинґтонѣ. Въ скороченю звучить оно такъ: Поодинокѝ корпорацiи, котрѝ лучать ся въ одно товариство пôдъ назвою тросту, а надобавокъ дорогою комбінаціи намагають ся выкупити акціи другихъ корпорацій, абы тымъ робомъ пôдчинити ихъ пôдъ свою контролю, дѣлають безправно. Такѝ товариства повиннѝ бути розвязанѝ, а закупленѝ ними акціи мають звернути ся первѣснымъ властителямъ. Забороняе ся такожь, щобы яка небудь корпорація впливала на другѝ, поменшѝ компаніи и рядила ними, бо се нищить свобôдну конкуренцію, котра е основою торговлѣ и промислу.

Якъ бачимо, се рѣшене е першимъ поважнѣйшымъ выступомъ противъ самоволѣ тростôвъ. Ще оденъ такій крокъ найвысшого суду, а коло всемогучихъ нынѣ тростôвъ буде дуже круто. Звѣсно, що кожде рѣшене найвысшого суду е новымъ закономъ для Сп. Державъ и нема вже вôдклику противъ него.

Соймъ (леджіслейчюръ) державы Пенсилвеніи ухваливъ законъ, якимъ строго заборонює ся продавати циґареты и папиросы малолѣтнымъ хлопцямъ. На тыхъ продавцѣвъ тютюну, що не будуть придержувати ся постановъ нового закона, накладае ся великѝ грошевѝ и вязничнѝ кары.

Телеґрамы зъ Гарисбурґу доносять, що ґубернаторъ Пенипекеръ пôдписавъ позавчера ухвалу сойму, въ наслѣдокъ чого новый законъ ставъ ся правосильнымъ.

Революція и кровавѝ мѣжусобицѣ партій въ републицѣ Гондурасъ почали скаженѣти зъ цѣлою силою, хочь о скôлько видно зъ вѣстей, надсыланыхъ до американьскихъ дневникôвъ, щастє рѣшучо перехиляе ся на сторону нововыбраного президента Бонилѣ. Єго сторонникъ, ґенералъ Давиля, поборовъ армію старого президента и спонукавъ еѣ до утеки, почѣмъ взявъ штурмомъ твердыню Шолютеку, а вôдъ кôлькохъ днѣвъ облягае мѣсто Масаоне. Старый президентъ, Сіера, тратить довѣре вôйска и загалу.

Поѣздка россійского царя до Риму вôдложена на необмеженый часъ. Кажуть, що въ мѣстѣ Медіолянѣ, въ Италіи, вôдкрыла полиція небезпечну ватаґу заговôрниковъ, котрѝ мали убити царя пôдчасъ его переѣзду черезъ Италію. Ся обставина такъ налякала царя-батюшку, що вôдрѣкъ ся поѣздки до Риму, гостины въ италійского короля и стрѣчи зъ папою.

Вôдважный... немовь сынъ Израиля.

До берлиньскои час. „Lokalanzeiger" доносять зъ Нижнього Новгорода, що тамъ розпочавъ ся великій страйкъ фабричныхъ робôтниковъ а въ слѣдъ за тымъ, якъ звичайно въ имперіи царя, прійшло до грôзного проливу робôтничои крови. Властителѣ фабрикъ и мѣсцевѝ власти зажадали вôйсковои помочи, щобы голодныхъ страйкерôвъ нагодувати кулями, а царскому урядови не треба сего два разы казати. Вôйско прійшло сейчасъ и кинуло ся на нещасныхъ страйкерôвъ, неначе череда вовкôвъ. Рѣзня була страшенна. Вôдъ куль и баґнетôвъ вояковъ погибло 30, а раненыхъ начислено поверхъ 100 робôтниковъ.

И такъ безъ кôнця въ московскôмъ „раю" до котрого тягнуть насъ зубами недолюдки-москвофілы.

Царскій урядъ не безъ упину и неможе напити ся робôтничои кровцѣ, доки не втопить ся въ нѣй.

Сербскій король Александеръ довершивъ дѣла, до якого способнѝ лишень розбишаки въ коронахъ. Именно дня 8 с. м. однымъ почеркомъ пера знѣсъ вôнъ нову, досить поступову конституцію, а привернувъ до житя стару, скасовану передъ двома роками. Розумѣе ся, що такій безличный заговôръ на свободу народа, таке нехтоване законами, выкликало въ цѣлôмъ краю величезне огôрчене. Ту и тамъ прійшло вже кôлька разôвъ до грôзныхъ демонстрацій, а навѣтъ до розрухôвъ и проливу кровы. Товпы демонстрантôвъ палять портреты королѣвскои пары и зъ окликомъ „Прочь зъ королемъ и королевою!" взывають населене краю до револоціи. Въ Бѣлградѣ прійшло позавчера до битвы зъ демонстрантами, въ якôй погибло 2 вояковъ и двохъ демонстрантôвъ.

Нову змѣну конституціи — вже пяту зъ ряду за 34 роки конституційнои добы въ Сербіи — загадавъ король перевести по тôй причинѣ, що хоче рядити самовôльно. — Менше бôльше передъ двома роками проклямовано зъ великимъ шумомъ послѣдну (знесену теперь) конституцію, яка мала бути чимось компромісовымъ мѣжь конституціею зъ 1869. року, що давала королеви право именувати одну четверту часть скупщины (парляменту), а радикальною конституціею зъ 1889. року, що опирала ся на загальнôмъ правѣ выборчôмъ. Оголошена тодѣ конституція вводила кромѣ скупщины ще и сенатъ, такожь именованый по части черезъ короля. Сильнѝ впливы радикальнои партіи и недостача людей зъ вымираючихъ консервативныхъ партій заспричинили, що бôльшôсть именованыхъ королемъ сенаторôвъ належала до верховодячихъ тодѣ радикалôвъ. Зъ выбору-жь ввôйшли до сенату самѝ радикалы. Тымъ робомъ радикалы въ скупщинѣ и сенатѣ здобули повну бôльшôсть. Коли-жь теперь королеви забагло ся самовольно кермувати державою, радикалы крикнули: „вôнъ „найяснѣйшій", ту конституційна держава! Се розлютило молодого короля, и принукало призадумати-ся надъ тымъ, якъ-бы позбути ся енерґічныхъ представителѣвъ народа. Конституція не дозволяла одначе усувати сенаторôвъ, въ наслѣдокъ чого знѣсъ цѣлу конституцію, та й добре. — Ново введенѝ законы зносять сенатъ, систему тайного голосованя при выборахъ и значно обмежають свободу пресы.

Послѣднѝ вѣсти доносять, що сербска полиція вôдкрыла въ Бѣлградѣ заговôръ на житє короля Александра. За змѣну конституціи заговôрники хотѣли выдерти королеви житє.

Арештовано богато осôбъ зъ найбôльше впливовыхъ кругôвъ.

По европейскôй пресѣ уперто товче ся чутка, будь-то-бы теперѣшный президентъ французкои републики, Любе, загадувавъ зрезиґнувати зô свого уряду. Въ такôмъ случаю французкій сенатъ именувавъ бы его заступника, бо у Франціи нема мѣсто-президента.

Теперѣшнѝ обставины на політичнôмъ поли Европы такъ складають ся, що два вѣковѣчнѝ вороги — Анґлія и Франція, починають зближати ся до себе, неначе найлѣпшѝ други. Доказомъ сеи дружбы мае бути зъѣздъ анґлійского короля зъ президентомъ Франціи, що вôдбуде ся сими днями. Обѣ державы заключать мабуть зъ собою союзъ противъ Нѣмеччины, котра робить ся небезпечнымъ суперникомъ для Анґліи и Франціи.

Анґлійске правительство рѣшило ся наконецъ завести деякѝ реформы въ безталаннôй Ирляндіи. На першôмъ плянѣ стоить выкупъ земель вôдъ т. зв. ландслордôвъ (дѣдичѣвъ), котрѝ еще передъ 300 роками загарбали всю землю въ Ирляндіи, а нещасный ирляндскій народъ перемѣнили въ своихъ чиншôвникôвъ и комôрниковъ. Въ наслѣдокъ сего все тамошне населене було безземельнымъ пролетаремъ що иногдѣ лише еміґраціею до Америки и прочихъ краѣвъ спасало ся вôдъ голодовои смерти. Зôдси такъ богато Ирляндцѣвъ або, якъ ихъ зовуть зъ анґлійска, Айришѣвъ, бачимо въ Америцѣ. Числять ихъ тутъ на 5 міліонôвъ.

Величезный страйкъ выбухнувъ въ Голяндіи. Застрайкували всѣ робôтники и слуги на зелѣзницяхъ, при телеґрафахъ, въ портахъ, а теперь лучать ся зъ ними вôзники, робôтники трамваевѝ и пр. такъ, що загальне число страйкерôвъ доходить до 250 тысячь. Причину до страйку дало саме правительство, котре внесло въ парляментѣ проектъ до закона, силою якого були бы обмеженѝ и уможливленѝ всѣ страйки на зелѣзницяхъ. Въ вôдповѣдь на такій дикій проектъ правительства застрайкували всѣ зелѣзничнѝ робôтники въ краю, наслѣдкомъ чого въ однôмъ дни перервано комунікацію и задержано цѣлый рухъ. Зъ ними страйкували другѝ робôтники такъ, що нынѣ цѣла Голяндія обхоплена страйкомъ. На такій протестъ не було правительство приготовлене. Телеґрамы доносять, що послѣдными днями зачало оно переговоры зъ робôтниками, обѣцюючи вôдкликати свое внесене противъ страйкôвъ.

Отъ-же пôзнало по чому локоть кашѣ...

Страшна експльозія пороху лучила ся минувшои пятницѣ въ правительственнôмъ арсеналѣ въ Гонґ Конґъ, въ Китаю, заспричиняючи безлѣчь лиха и шкоды. Експльозія знищила цѣлый будынокъ, богато оружія и амуніціи, а на добавокъ убила около 1500 осôбъ. Страшно погадати! А все те наслѣдки мілітарнои горячки, додатокъ до великихъ армій, причинокъ до исторіи мілітаризму, сучасна чума, що перекрала ся й до Богомъ позабутого Китаю.

Уваги.

Москалѣ зъ пôдъ Грибова родомъ а зъ Нюйорку ходомъ, верещать на цѣле горло, що все, що жие вокругъ нихъ, то самѝ безбожники только на нихъ Панъ-Бôгъ ласкавый. О гей, мы знаемо ся на ихъ побожности, котру они повиннѝ опатентувати, така она славна. Они потрафять до мѣсяця змѣнити хочьбы десять разôвъ свою вѣру кобы тôлько центики въ кишени. А якъ случайно допустять ся якого яркого проступку то кажуть, що то вороги на нихъ напосѣли ся а они якъ порядиѝ московскѝ христіяне прощають всѣмъ. Се такъ на око, бо въ дѣйсности мстять ся на своихъ противникахъ, не перебираючи въ жадныхъ, хочь бы въ якъ низькихъ средствахъ. Якъ же ихъ хто прихопить на тôй пôдлотѣ то и на те они знаходять способъ. Они тогдѣ кажуть, що вôдмолять тôй грѣхъ а потому суть готовѝ на новѝ гунцвутства.

Бачнôсть! о. Ѳ. Обушкевичь „муфуе" зъ Mahanoy City до Carnegie на „фара-ра". Справдѣ, що о. Обушкевича можна порôвнати зъ вѣчнымъ жидомъ, котрый не може нѣгде загрѣти довго на однôнъ мѣсци. А чи въ Mahanoy City бурили такожь попики-радикалы? О. Ѳ. Обушкевича всюды люблять, мало бы его на рукахъ не носили, тôлько чомусь о. Обушкевичь мусить все „муфовати" вôдъ тои любови.

Фалшованый епископъ, вынахôдникъ бальсаму св. Николая о. Францъ Поливка дае свѣтови о собѣ знати. Повѣдають, що мае заснувати шпиталь ажь за 75 тысячь долярôвъ. Но, шпиталь якъ шпиталь, але 75 тысячь то але, тажь то грôшь, а о. Францъ певно будуть менажеромъ, бо они вмѣють бабрати ся въ грошахъ, а доказы дали на те не абы якѝ, коли були въ Northampton тай въ Канадѣ. 75 тысячь! Тожь то десь засвѣтили ся очка о. Францови а его округленьке личко облявъ невинный усмѣхъ. 75 тысячь! прошу дуже!

Недавно сему дôстали мы обширну допись п. Ю. Волчука въ Pleasant Home, Man. въ Канадѣ. Въ дописи тôй п. Волчукъ дае пояснения до дописи п. И. Дрогомирецкого — помѣщенои въ 9. ч. Свободы сего року. Вôнъ описуе широко въ якій способъ и хто орґанізувавъ та будувавъ истнуючѝ тамъ церкви, скôлько було мітинґôвъ въ справѣ церкви, де тѝ мітинґи вôдбулись и що нихъ на враджено. Описуе также докладно нечестнѝ поступки деякихъ людей, непорозумѣне и сварнѣ, якѝ водились и на жаль все ще водять ся мѣжь тамошными Русинами и таке инше. Дописи сеи не можемо помѣстити въ „Свободѣ" зъ трохъ причинъ. Перше, що она занадто довга и заняли бы за богато мѣсця въ нашôй ґазетѣ а друге тому, що она показуе передъ свѣтомъ, що наши Русины навѣтъ тутъ на чужинѣ не тримають ся купы та но жіють въ згодѣ а дроблять и такъ слабѝ свои сылы. Вкôнци еслибъ мы тую допись выдрукували, то дуже можливо, що жаденъ рускій священикъ не схотѣвъ бы пріѣхати и обняти парохіи въ Плезентъ Гомъ, бо настрашивъ бы ся тамошныхъ непорозумѣнь — отже друкуючи сю допись теперь, коли зъ краю задумуе пріѣхати до Канады кôлькохъ рускихъ молодыхъ священикôвъ — мы пошкодилибъ цѣлôй рускôй громадѣ въ Плезентъ Гомъ, бо и одна и друга партія старае ся и хоче мати свого руского священика. Пôсля нашои гадки було-бъ найлѣпше, еслибъ и партія Ив. Дрогомирецкого и партія Ю. Волчука зôйшли ся ще разъ на спôльный мітинґъ и щиро порадились мѣжь собою про спôльну справу а забули свои давнѝ непорозумѣня. Тогды змогуть скорше и сталого священика дôстати и почати якусь корыстнѣйшу роботу. Въ каждôмъ разѣ однакъ мы заховаемъ сю допись п. Волчука на памятку — та щобъ колись пôзнѣйше переконатись, хто зъ нынѣ спорячихъ сторôнъ мавъ слушнôсть а хто нѣ, хто бôльше зробивъ добра для громады а хто хотѣвъ еѣ лишь шкоды.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень		
16	Ч.	Страстн. Четверъ, Теодозія
17	П.	Велика Пятниця
18	С.	Вел. Субота, Теодула
19	Н.	Воскресене Христ. Евтих.
20	П.	Свѣтл. Понедѣлокъ, Георгія
21	В.	Свѣтл. Второкъ, Иридіона
22	С.	Евпсихія

— **Землетрясене** навѣстило оногды Єрусалимъ и выкликало страшный переполохъ мѣжь жителями святого мѣста. На щастє, помимо сильныхъ потрясень, житя нѣхто не втративъ, а и шкоды не великѝ. Потовкло ся трохи посудины, попукали основы кôлькохъ домôвъ, отъ и все.

— **Отроѣвъ** при Службѣ Божôй. Въ Цельовци, въ славнôй имперіи Габсбурґôвъ, вôдбула ся сими днями карна розправа противъ лат. священика, Машки, котрый отроѣвъ причащаючи въ часѣ правленя Службы Божои другу особу а собѣ привластивъ еи майно, обôкравши еѣ до нитки. Переслуханѝ чисельнѝ свѣдки, зôзнають на некористь обжалованого, що бувъ дуже легкодушнымъ, любивъ запивати ся шампанами та уводити женщины. Трибуналъ засудивъ кс. Машку на 15 лѣтъ тяжкои вязницѣ, заостренои постомъ.

— **Вôспа** пануе въ Scranton, Pa. и околици. Всѣ родичѣ повиннѝ якъ найскорше дати пощѣпити свои дѣти, котрѝ ще не були щѣпленѝ або були щѣпленѝ кôлька лѣтъ тому назадъ.

— **Чорного** нелюда, котрый за грошѣ троѣвъ людей, неначе щурôвъ, увязнено въ Филаделфіи Па. Є нимъ д-ръ Джьорджъ Гуссі, муринъ. Полиція мае доказы въ рукахъ, що д-ръ Гуссі отроѣвъ найменше 30 осôбъ. Хто лише забажавъ позбути ся зненавидженои або ненаручнои ему особы, ишовъ до чорного лѣкаря и робивъ контрактъ що въ тôмъ а тôмъ часѣ она мае „перемофувати" ся на другій свѣтъ. Панъ „докторъ" звычайно додержувавъ слова за оплатою вôдъ 100 до 150 долярôвъ и такъ ловко зводивъ зô свѣта поручену собѣ жертву, що найспособнѣйшѝ лѣкарѣ не могли доглупати ся, въ чѣмъ дѣло. Найчастѣйше говорили, що недужій померъ на ударъ серця и все затихало. Ажь теперь выйшла вся правда на верхъ. Въ мешканю мурина найдено навѣть книжку зъ важными для поліціи записками. Записки говорять, що въ каждôмъ случаю посередництва страшного лѣкаря головну ролю вôдгравала, зависть, жажда своякôвъ на спадщину, любовь, домашна сварня и т. п. „бизнесы" — Минувшои суботы вôдкопано кôлька тѣлъ, що пôшли гнити зъ рукъ мурина и переведено обдукцію. Показало ся при тôмъ, що всѣ они не померли природною смертію.

— **При** Пенъ евню въ Питсбурґу, Па. лютувавъ 25. м. м. грôзный огонь. Згорѣла величезна, 8-поверхова будôвля, въ якôй бувъ складъ меблѣвъ фірмы Мекмелвінъ. При гашеню пожежѣ попекло ся и покалѣчило тяжко 3-ехъ членôвъ пожарнои сторожѣ. Шкоду обчисляють на 150 тысячь долярôвъ.

— **Австро**-угорскій банкъ розпочавъ зъ днемъ 2. сѣчня 1903 р. выдавати новѝ 1000 короновѝ банкноты зъ датою 2 сѣчня 1902. Старѝ 100 риньсковѝ банкноты зъ датою 1 мая 1880 пріймати ся будуть въ дорозѣ выплаты лише до 30 червня 1904 р. Новѝ банкноты е синявои барвы.

— **Доносять** намъ зъ Маганой Сити, Па: хлопчина Джянъ Трейсі, сынъ бувшого радного мѣста, доскулювавъ, кидавъ болотомъ и камѣнемъ въ проѣжджого вôзника зъ бровару, Якова Меера. Той зô злости кинувъ до хлопця парасолею (умбрелою), але такъ нещасливо, що острый конецъ парасолѣ пробивъ ему голову и убивъ на мѣсци. Вôзника увязнено.

— **Конвенція** 7-ого дистрикту Сп. Углекопôвъ вôдбуде ся дня 21 с. м. въ Гейзелтонъ, Па. Тамъ буде также обговореный засудъ мировои комісіи въ справѣ страйку.

— **Пятнистый** тифъ ширить ся въ самборскôмъ повѣтѣ въ Галичинѣ. Найбôльше людей мре въ селѣ Бисковичахъ и Витокахъ.

— **Телеґрамы** доносять, що въ державѣ Канзасъ знищивъ гураґанъ два мѣста: Елтемонтъ и Болину. Шкоды мають бути дуже великѝ, хочь доси не надоспѣли еще докладнѝ вѣсти про се нещастє. Незвѣсно такожь кôлько людей упало жертвою гураґана.

— **Живцемъ** було похороненыхъ дня 3. с. м. въ копальни угля "Лигай & Вилкеберъ Колъ Ко." коло Вилкеберъ, Па., ажъ 100 майнеровъ. Въ наслѣдокъ експльозіи ґазôвъ заваливъ ся входъ до майнôвъ и всѣхъ робôтниковъ замкнувъ неначе въ могилѣ. Въ першôй хвили здавало ся що нѣ оденъ зъ засыпаныхъ не буде уратованый, та на щасте такъ не стало ся. По 3. годиннôй праци повело ся вôдкопати нещасливыхъ живыми, хочь всѣ були сильно ослаблениі. Деякі зъ нихъ говорять, що [illegible] дусили ся, вже не доставало имъ воздуха, а наколи-бъ ратунокъ бувъ спôзнивъ ся о одну годину, такъ мало котрый бувъ бы лишивъ ся при житю.

— **Кровь** стинае ся въ жилахъ, коли подумати якъ „цѣсарскі" власти въ Австріи поводять ся зъ народомъ. Тамъ для старосты, комісаря, офіцира, а навѣть звычайного собѣ жандарма жите хлопа немае нѣякои цѣны. Ось и недавно донесли зъ Черновцѣвъ, що въ селѣ Черновцѣ, на Буковинѣ, вахмайстеръ жандарменріи Обергоферъ, пробивъ баґнетомъ 26-лѣтного мужика Кольбаску лише за те, що бѣдный мужикъ не вмѣвъ скоро вступити ся ему, зъ дороги. А народъ терпить и корить ся, такимъ драбугамъ. Конець свѣта, тай годѣ.

— **Тяжка** кара за малу крадѣжь стрѣнула недавно одного мѣщанина зъ Старои Соли, въ Галичинѣ. Пôдпріемцѣ при будовѣ зелѣзницѣ Львôвъ-Ужокъ везли зъ Хирова кôлька пачокъ динаміту до розсаджуваня скалъ. Вôзникъ зъ своимъ товаришомъ задержавъ ся коло Старои Ооли, кинувъ конямъ ѣсти а самъ зъ товаришомъ пôшовъ напити ся сивухи. Тимчасомъ надôйшовъ оденъ мѣщухъ зô Старои Соли, котрому такъ подобали ся хороші скринки, що укравъ одну, занѣсъ до своеи хаты, повыганявъ дѣти до коморы, а самъ зъ жѣнкою взявъ ся розбивати пачку. По третôмъ ударепю динамитъ експльодувавъ и рознѣсъ обоихъ страшенно. Внутрености и дрôбни кусники тѣла зъ нещасливого злодѣя и его жѣнки понаходжено ажь на деревахъ, що стояли бѣля хаты, причѣмъ хата розвалилась до половины. Дѣти потерпѣли такожъ тяжкі раны.

— **Нѣмецка** цѣсарева, якъ доносять телеґрамы зъ Берлина упала оногды зъконя и зломила собѣ руку.

— **Зъ** Pleasant Home, Ma. пишуть намъ: Тутешни Русины за починомъ братства св. Архидіякона Стефана скликали вѣче на котрôмъ запротестували одноголосно противъ того, щобы тутешни рускі церкви и ихъ маетки були пôддани пôдъ власть францукихъ бискупôвъ. Всѣ други Русины Канадійскі, котрымъ залежить на тôмъ щобы заховати свою руску вѣру туть на чужинѣ по винні тако[illegible] ... асъ запрот[illegible] противъ [illegible] пвки [illegible] ати[illegible] сть на [illegible] як[illegible] подано Своб[illegible]

[illegible] **Божево**[illegible] черезъ [illegible]шеного. Въ Оломунци выконавъ оногдѣ вѣденьскій катъ Лянгъ вырокъ смерти на убійнику Сентенчику, котрого трибуналь судієвъ присяжныхъ засудивъ за замордоване двохъ особъ на кару смерти черезъ повѣшене. Екзекуція тревала 52 секундъ, а приглядали ся еи братъ та шуринъ засудженого, и богато цѣкавыхъ зъ котрыхъ якійсь крамаръ Шадель такъ налякавъ ся видомъ повѣшеного, що збожеволѣвъ. Теперь вѣчно боить ся, що его такожь повѣсять.

— **Коло** Питстонъ, Па. найдено оногды трупа незнакомого мущины середныхъ лѣтъ. Хто вôнъ е, звôдки походить и якого смертію погибъ? — незвѣсно нѣкому. Догадують ся лишень, що ту заходить случай убійства въ цѣли грабежи.

— **Президентъ** майнерскои юніи, Дж. Мічель, загостить сими днями до Олифантъ, Па. Причиною его поѣздки е справы юніи и вырокъ мировои комісіи. Звôдси поѣде президентъ до другихъ майнерскихъ осель въ охрестности.

— **Померший** недавно въ Колорейдо Спринґсъ, Коло. міліонеръ Стрентонъ, записавъ цѣле свое майно, вартости 15 міліонôвъ доляровъ, на убогихъ того мѣста. Очевидно, що сей покаявъ ся передъ смертію.

— **Особовый** поѣздъ зелѣзницѣ „Савтернъ Песифікъ" зъударивъ ся недалеко Сенъ Антоніо, Такс. зъ тягаровымъ поѣздомъ, при чôмъ 3 особѣ погибло, а 15 було покалѣченыхъ.

— **Великій** огонь лютувавъ недавно въ селѣ Ай, спишскои стол. на Угорщинѣ. Згорѣвъ римо-кат. костелъ, приходство и 25 хижь селяньскихъ (хатъ) разомъ въ многими будинками. Шкода дуже велика. Причиною пожежѣ бувъ пôдпалъ. Иванъ Товтъ, тамошный парубокъ, посваривъ ся зъ однымъ господаремъ и зъ мести пôдпаливъ его хижу. При сильнôмъ вѣтрѣ огонь перекинувъ ся на сусѣдни будинки и обнявъ пôвъ села. Товта увязнено.

— Въ Долинѣ (Галичина), згорѣло около 150 домôвъ. Выгорѣло саме середмѣсте, богато склепôвъ, камениць, шинкôвъ и т. п. Шкода доходить до 250 тысячь коронъ.

— **Грôзный** огонь скаженѣвъ передъ 3-ма тыжнями въ Мистковичахъ, самбôрского повѣта (Галичина.) Згорѣло загаломъ 31 селяньскихъ загородъ, всѣ припасы збôжа, господарскі знаряды. одѣжь и кôлька штукъ худобы. Деякі погорѣльцѣ лишили ся лише въ тôмъ, що мали на собѣ. Шкода велика и тымъ бôльше пекуча, що лише мала частина погорѣльцѣвъ була обезпечена. Виновникомъ нещастя бувъ господарь Мих. Патимякъ, котрого и увязнено за пôдпалъ.

— Въ Куровичахъ, повѣта перемишляньского, згорѣло въ тôмъ самôмъ часѣ 17 селяньскихъ загородъ. Загальна шкода выносить около 22 тысячѣвъ коронъ, обезпечена ледво на 6 тысячь.

— Въ Голосковичахъ, повѣта брôдского, згорѣло 12 господарствъ. Виновниками пожежѣ були мабуть дѣти.

— Въ Вотельцѣ выжнôй, турчанского повѣта згорѣло 6 господарствъ.

— Въ Торонто, Онт. згорѣвъ оногды мѣскій театеръ оденъ зъ найкрасшихъ будинкôвъ сего мѣста. Шкоду обчисляють на 500 тысячь долярôвъ.

— **Черезъ** куры посварило ся оногды въ селѣ Чифаръ, нітряньскои стол. на Угорщинѣ двѣ сусѣдки —Тожарова и Гускова, зъ чого прійшло опôсля и до битки. Бабы обкладали себе стусанами, рвали волосе, дерли очи, а коли и се не могло ихъ вдоволпти, Гускова взяла тяжкій камѣнь и зъ такою силою влучила нимъ Тожарову въ голову, що та упала и сейчасъ вôддала Богу душу. Убійницю увязнено.

— **Нове** лѣчене водою поручае анґлійскій гіґієнічный тыжневникъ „Health". Всѣ недужі на жолудокъ повинни передъ каждымъ бôльшимъ ѣдженемъ выпити вôдъ однои до трехъ квартъ зимнои воды. Опôсля треба сѣсти на гойданôмъ крѣслѣ або бѣгуновôмъ фотелю и гойдати ся що мога черезъ пôвъ години. Вода выполѣкуе и очищуе тодѣ жолудокъ знаменито. По кôлькохъ дняхъ такои кураціи недужій вôдчувае значне полѣпшене, а по кôлькохъ тыжняхъ приходить зовсѣмъ до силъ.

— **Зъ** Whitney, Pa. п. П. Завада секретарь Союза пише намъ: Робота у насъ иде добре, робимо каждого дня, але боимось, щобы тая робота намъ не урвалась, бо по експлозіи майны Гостетеръ еще горять и не можна ихъ угасити. Если въ короткôмъ часѣ огонь не дасть ся угасити, то и наші майны въ Whitney готові „заштапувати", а тогды втратило бы роботу около 900 людей. Чоловѣкъ, котрого пôдчасъ експльозіи убило еще не вôднайденый.

— **На** американьскôмъ военнôмъ корабли, Айова, що маневрувавъ коло Пенсеколѣ, Фла. експльодувала оногды гарматна куля до 12 цальовои пушки и убила 3-ехъ а покалѣчила 5-охъ морякôвъ. Тѣла нещасныхъ жертвъ були розôрвані на куснѣ. Выбухъ ушкодивъ также корабель_ такъ, що треба було вôддати его до направы.

— **Дня** 14-го с. м. побило досыть тяжко при роботѣ Фецка Федорчака, Русина зъ Олифанту, Па.

— **Російска** цариця занедужала небезпечно дня 9. с. м. До недужои покликано найзнаменитшихъ лѣкарѣвъ зъ Парижа иБерлина.

— **Минувшого** року, якъ выходить зъ урядового выказу, прокурено на Угорщинѣ за 104 міліоны 249 тысячь 904 коронъ циґарôвъ и циґаретокъ, себто за 1 міліонъ бôльше чимъ въ 1901 роцѣ. Огже прибувае курцѣвъ, кобы такъ чого иншого,

— **Руска** громада на Фишь Крикъ, коло Алвены, Саск. въ Канадѣ, скôнчила недавно будову церквы. Бѣда лише, якъ намъ пише, А. Хрикъ, що люде не то не мають найменшихъ выглядôвъ, абы найти собѣ священника, але навѣть нема кому посвятити новозбудованого дому божого. А шкода, бо Русинôвъ е гарный гуртокъ на Фишь Крикъ и мали бы спромогу дати удержане священикови. Мѣжь тымъ хрунѣ домагають ся всѣми силами вôддати церкву пôдъ контролю польскихъ попôвъ и францускогo бискупа.

— **Если** хочете по тяжкôй працѣ розвеселити ся, то не вôдкладайте довше а зашлѣтъ **одного доляра** на „**Осу**" box 375 Olyphant, Pa. а будете дôставати цѣлый рôкъ. Число 5 „Осы" оброблене дуже старанно. Есть 10 илюстраціи (образкôвъ). На 1 сторонѣ прегарный образокъ матери и коло неи стоячои дитины школярки, и до того короткій вершѣ. На другôй сторонѣ пятый зъ ряду знаменитый и дуже смѣшный листъ „Й о ш к а д о Д ю р а" (чому п. Ж. боявъ ся ити на баль.) Дальше образокъ и стихъ: „Н ѣ р а н о, н ѣ п ô з н о, в ъ с а м ы й д о б р ы й ч а с ъ." „Щ о х р у н ѣ в ъ ч е к а е" удачный образокъ: апарать фотоґрафічный и на електричнôмъ креслѣ гнъ Латка. „Д о б р е р о з т о л к у в а в ъ" и "я к ъ г о к а р а т и„ и до того вôдповѣдни илюстраціи. Опôсля до глубины серця прошибаючій „тестаментъ" (лже-пророка Клеопана). Вôдтакъ „о т с е с п р а в д ѣ д и в о". Опôсля я к ъ н е м о ж н а п р а в д о ю, т о г р е б а ш т у к о ю", (довгій гумористичный стихъ.) Вôдтакъ „Т р а ф и в ъ д о в п о д о б ы" „щ о в ô д п о в ѣ с т и", „н е м а п р а в д ы н а с в ѣ т ѣ", „д е я к ъ з д и б а в ъ с я и п ô з н а в ъ с я з л о д ѣ й з ъ м о с к о в с к и м ъ п о п о м ъ-б а т ю ш к о ю", „и н а п о д в ô р у в ы в о д я т ь с я д и к и к а ч к. и," „М а л я м а р ь л я м п о л и з ъ," „щ о з ъ н е ѣ в ы р о с т е," „в ы п р о д а ж ь х р у н ѣ в ъ." Чи не богато смѣшного до читаня, а за дуже тані грошѣ?..

— „**Новый Свѣтъ**" нова руска часопись выходить въ Ню-Йорку, але неправильно. На разѣ, трудно о нѣй щось сказати. Редакторъ стараесь вправдѣ зробити свою ґазету интересною, але люде мало пôдпомагають его.

— „**Церковная** Наука". Такъ зовесь тыжневникъ, якій друкують угорскі попы для тутешного руского народа язычіемъ, словенскими буквами. Про сю нову часопись поговоримо ширше иншимъ разомъ.

Кацапскôй„Брехнѣ" на розумъ.

Пише намъ п. Ив. Якишинъ зъ Suderland, Mass.: Не знаю вже звôдки роздобули москвофільску прихвостнѣ мого адресу и вôдъ кôлькохъ тыжнѣвъ посылають менѣ „Не Правду". Гадають собѣ сердеги, що найшли невѣжу, котрый буде пôддержувати ворогôвъ свово народа, але грубо помиляють ся. Менѣ добре звѣсні змаганя сеи буцѣмъ-то „ґазеты", що годуе своихъ читателѣвъ брехнями, ширить ненависть, зводить нашъ нарôдъ на мапôвцѣ, тручае въ московске болото и выступае противъ всего, що наше, рôдне. Такъ само знаю добре еи редакторôвъ, котрымъ хочу сказати, якъ мы читали ихъ „Не-Правду". Отже такъ було: 4 хлопцѣвъ взяли еѣ за всѣ чотыри роги, занесли надъ рѣку, привязали до неи камѣнь и зô словами:

Гурра, „Правда", якъ одно, иди въ рѣку ажь на дно! — кинули въ воду.

Коли-бъ одначе редакторамъ и аґентамъ вôдъ „Не-Правды" що й сего було за мало, то я заявляю п р о л ю д н о на отсѣмъ мѣсци, абы не лишили въ супокою [illegible]е присылали менѣ бôльше своеи „ґазеты".

Ив. Яцишинъ

— **Зъ** Филаделфіи, Па. доносить намъ п. М. Д. е тутъ оденъ чоловѣкъ, М. Лабѣщакъ зъ Лужка, въ Галичинѣ. Въ краю робивъ при земнôмъ воску въ Бориславѣ — а тутъ ставъ царе-славнымъ, запустивъ довге волосе и ставъ аґентомъ вôдъ цареславнои ґазеты. Жаль, що деякі наші люде такі темні, що навѣть тутъ на волѣ не хотять свѣтла а волять московску темноту и неволю.

О. Григорій Грушка, знаный всѣмъ американьскимъ Русинамъ, а теперѣшный парохъ въ Б. въ Галичинѣ, въ листѣ до одного знакомого въ Америцѣ зъ дня 14. марця б. р. пише межи, иншимъ: „Я об'їхав всю Росію, був на Кавказі світа дива видав, та все таки тягнуло мене між своїх. Таке вже руске серце свое рідне сміте наймилійше" — Такъ пише о. Грушка, чоловѣкъ великого досвѣдченя. А що на те скажуть наші москвофулѣ, що поза Галичину и американьскі печи свѣта Божого не видѣли.

— **Великій** урядникъ. Олифантскі москвофулѣ удостоились великои чести, бо оденъ зъ ихъ членôвъ Павло К. зôставъ выбраный high-constable, котрого обовязкомъ е смотрѣти за тымъ, щобы здохлі псы, коты, конѣ, коровы и т. п. не валялись по улицяхъ мѣста. Въ разѣ, еслибъ яка падлина знаходилась на улици, такій highconstable мае еѣ сейчасъ спрятати, закопати у землю, за що дôстае вôдъ мѣста заплату. Зôставши такъ высокимъ урядникомъ П. К. не знае що зробити зъ собою. Купивъ собѣ окуляры, носить ґазеты по кишеняхъ, хотяй читати не умѣе, ходить надутый цѣлыми днями по улицяхъ зъ заложеными взадъ руками и нанастуе людей. Минувшои Суботы вôдобравъ однôй вдовици педлярцѣ кошикъ на улици хотяй тая нѣчого не продавала, занѣсъ его до салону и тамъ тримавъ не зважаючи на се, що тымъ робить бѣднôй жѣнцѣ велику кривду. Ось якій хрунѣвскій великій урядникъ!

— **Минувшого** тыждня пріѣхавъ о. Обушкевичь сповѣдати хрунѣвъ въ Олифантъ, Па. зъ двома такъ великими пайташками, що ажь двохъ людей мусѣли ихъ на діно нести. О. Обушкевичь спровадивъ до Маганой Сити, Па. на свое мѣсце якогось твердо-руссского лемковского священика о.Бѣрецкого а самъ, якъ кажуть, муфуе до Карнеґі, Па. Варта, щобы Русины зъ Карнеґі запытали своихъ краянôвъ въ Олифантѣ якъ ту заґаздувавъ о. Обушкевичь остатными роками, що ажь цминтаръ продавъ громадскій.

— **Пересторога.** - Грицъ Парасъ и Ант. Спишикъ зъ Yonkers, N. Y. пишуть намъ, що якихсь двохъ людей колектуе помежи нашъ нарôдъ на цареславну церковъ а властиво до своеи кишенѣ. Если хотять мати пареславну церковъ, нехай имъ царь побудуе, а най не жебрають помѣжь нашимъ народомъ, — пише Гр. Парасъ.

— **Православный** Епископъ Серафимъ выѣхавъ до Канады въ товаристѣ о. Зайцова.

Справы церковні.

О. Александеръ Улѣцкій, бувшій прокураторъ рускои церкви въ Римѣ прибувъ до Сполученыхъ Державъ и, за згодою Рады Духовнои обнявъ душпастырску посаду въ Ансоніи, Конн. О. Улѣцкого представивъ рускôй громадѣ въ Ансоміи, Конн. о. И. Арданъ.

Вôдъ Рады Духовнои тов. Руска Церква въ Америцѣ.

М. Констанкевичъ, голова. О. Ст. Макарь, секретарь.

— **За душу** пок. о. Антона Бончевского вôдправивъ о. Ник. Пôдгорецкій въ Джерсі сіти, Н. Дж. дня 15. марта б. р. по Службѣ Божôй парастасъ при великôй участи народу, а 16 марта заупокойну літурґію.

— **Анґлійски** ґазеты доносять, що краеві власти телеґрафічно покликали о.Плятонида Филяса, руско катол. місіонара зъ Канады до Станіслаова, щобы обнявъ тамъ такъ довго необсаджованый престолъ епископскій.

— **Грецкій** православный священикъ, др. Тіпалдосъ; высланый православнымъ Синодомъ въ Атенахъ (наші убогі духомъ „цареславні" отъ Горлицъ" думають, що тôлько е оденъ спасительный св. синодъ въ Петербурзѣ), пріѣхавъ с. м до Нюйорку, щобы обняти парохію при церквѣ св. Троіци на 27 улици.

— **О.** Гр. Цмайло обнявъ парохію въ McKeesport, Pa, а о. В. Нижанковскій въ Ramey, Pa.

Повѣдомляю всѣхъ кому на тôмъ залежить, що моя адреса есть:

Rev. John Ardan,
Box 418, Olyphant, Pa.

Читайте!

Поневже мітинґъ брацтва Трехъ Святителѣвъ въ Whitney, Pa. выпадае на саме Воскресеніе — а въ таке велике свято мітинґу бути не може, длятого мітинґъ братскій переносить ся на першу Недѣлю по Пасцѣ т. е. на дня 26-го Апрѣля. На мітинґъ той нехай каждый появить ся. Хто пôшовъ на другій плейзъ, нехай грошѣ засилае на руки секретаря братства и Союза и нехай подасть свою докладну адресу, щобы мôгъ всегда дôставати ґазету. Жичу всѣмъ братямъ веселыхъ Святъ.

Петро Завада, секретарь.

— **Доносять** зъ Водрогъ Оляшѣ, земплиньскои стол. на Угорщинѣ, що тамошный нотаръ, Беля Штанкай, спроневѣривъ 50 тысячь коронъ и утѣкъ до Америки. Дефравдантъ пофальшувавъ богато документôвъ и ошукавъ кôлька сотъ людей

M 43

Памяти
П. А. Грабовського.

29 (12) листопаду пр. р. померъ одинъ зъ найталановитѣйшихъ украинськихъ поетôвъ Павло Арсеновичъ Грабовській. Небôжчикъ уродивсь 1864 р. въ Харковщинѣ, вчивъ ся въ Харкôвськôй духовнôй семинаріи. Вже бôльшь десяти рокôвъ вôнъ бувъ у засланню по наказу правительства въ Сибѣрѣ; сперщу вôнъ бувъ ажь у Якутську, потôмъ дозволено ему було переѣхати до Иркутську, а починаючи зъ 1899 р. вôнъ мешкавъ у Тобольску, де й померъ вôдъ попсованого серця. Поетъ орудувавъ нѣмецькою, французською, англицкою, италійською, естонською и всѣма славянськими мовами. Вôнъ пильно стеживъ за розвоемъ поезіи по за межами Украины, и коли де зустрѣвъ поетичный творъ, котрый або нагадувавъ сумну долю нашои зрабованои, пôдневôльнои Украины, або вызначавъ ся окремою поетичною красою, вôнъ його переспѣвувавъ на рôднôй мовѣ. Всѣ його переклады, а також и оригинальнѣ творы написанѣ незвычайно гарною мовою, пластично, легко. Останнѣми часами вôнъ багато друкувавъ перекладôвъ у »Літературно-Науковому Вістнику«. Оригинальнѣ поезіи його выдано въ Галичинѣ у двохъ зборникахъ: »Пролісок« (1894 р.) и »З півночі« (1896 р.), а переклады (найкращѣ зъ Ады Негрѣ) тежь у двохъ зборникахъ: »З чужого поля« (1895 р.) и »Доля«. Въ Росіи поезіи його выдано пôдъ назвою »Кобза«. Не вважаючи на важкѣ обставины засланця, душа поета була завждѣ бадьора и вôнъ нѣколи не схилявъ покôрно головы пôдъ тымъ тягаромъ, котрый довело ся йому нести. Навпаки, въ самѣ тяжкѣ хвилины вôнъ почувавъ нѣбы натискъ власнои енергіи та почуття. Ось чудовый вѣршъ, певно написаный въ одну зъ такихъ хвиль.

РОЗВАГА.

Пада снѣгъ, стены вкрывае,
Хуга бє въ мое вôкно;
Смутокъ груди розрывае,
Тужить серденько давно,
Що на свѣтѣ одиноке...
Гей, не плачь лишень дурно!
Поле працѣ такъ широке,
Що й твôй зôръ не осягне...
А надѣе вѣчно ясни,
Шляхъ до свѣтлои меты,
Шляхъ мрѣеньки прекраснѣ
Та товаришъ—браты?
Хай-же вые хуга люта,
Жахъ и сумъ розворушá:
Сли здобуде думка скута,
Загартуєть ся душа!

Хай-же йому леґенька буде чужа земля, важкою вона не мае права оути, бо поета за житя певно не разъ еѣ обливъ гôренькими сльозами! Украина же його нѣколи не забуде!

Олекса Коваленко.

Въ мѣсяцю марцю 1903 приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючи нови члены:

Сестричне Бр. Благов. Пр. Богор. въ Mt. Carmel, Pa.
Ладика Марія
Мігальо „
Тарасевичъ Анна
Стефанъ Варвара
Адамъ Анна
Пачута Анна
Сестричне Бр. св. Анны въ Baltimore, Md.
[illegible] Юлія
[illegible] поступ[illegible]
[illegible] людей чельни[illegible]

Тырпакъ Анна
Дуцаръ Єва
Медвецка Ирина
Германъ Єва
Горпятко Марія
Турекъ „
Ґайдошь Зузанна
Савка Зузанна
Кусикъ Анна
Цапокъ Теодозія
Дуда Єва
Стохлиньска Анна
Дуда Михалина
Кавецка Тересія
Шиманьска Евгенія
Тырпакъ Розалія, дитина
Ладна Анна „
Тырпакъ Марія „
Турекъ Анна „
Медвецка Марія „
Кавецка „ „
Восѣкъ Анна „
Дуцаръ Анна „
Ч. 63. Теплый Василь
Ч. 48. Цепко Иванъ (молод.)
Ч. 55. Долина Иванъ
Гриценько Данько
Ч. 19. Беньо Иванъ, дитина
Ч. 53. Штайнъ Яковъ
Лепакъ Марія, дитина
Лепакъ Йосифъ „
Ч. 40. Ясько Федоръ
Ч. 1. Шушереба Григорій

Мерена Миколай
Дудякъ Григорій
Клебанъ Йосифъ
Юга Осифъ
Пьотнковскій Йоанъ
Кудонь Семанъ
Куземчакъ Йоанъ
Ч. 30. Копачь Олекса
Гриценько Иванъ, дитина
Гриценько Митро „
Гриценько Адамъ „
Ч. 10. Пелешь Петро
Шкуратъ Марія
Ч. 16. Вархолякъ Павло
Борухъ Илія
Ч. 33. Березни Иванъ
Задойко Иванъ
Худикъ Михаилъ
Петрилякъ Стефанъ
Рехторъ Анна, дитина
Рехторъ Стефанъ „
Кравчишинъ Анна „
Terryville, Conn.
Ґрацонь Каританъ
Ч. 28. Кролякъ Василь
Болѣньскій Юрій
Manown, Pa.
Гавсъ Френкъ
Дупей Френкъ
Бака Иванъ
Ч. 11. Владика Лешко
Ч. 69. Веслоцкій Семенъ, дитина
Веслоцкій Мих. „

Справоздане касове
за мѣсяць марецъ 1903 рôкъ

Число		
495	Eleanor, Pa. Бр, св. Мих.	39.56
496	Gradatim, Pa. М. Р. Н. С.	16.59
497	Manown, Pa. М. Р. Н. С.	17.33
498	Charleroi. Pa. М. Р. Н. С.	2.80
499	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Ник.	23.32
500	Cohoes, N. Y. М. Р. Н. С.	16.88
501	Ramey, Pa. М. Р. Н. С.	45.06
502	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богор.	93.11
503	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. Прор. Иліи	20.35
504	Allegheny, Pa. Бр. Пр. Богор.	20.30
505	New York, N. Y. М. Р. Н. С.	12.82
506	Buffalo, N. Y. Бр. св. I. Хрест.	31.49
507	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	18.37
508	Passaic, N. J. Бр. св. О. Ник.	30.10
509	Desloge, Mo. Бр. св. I. Хрест.	51.82
510	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	21.60
511	Shamokin, Pa. Бр. св. Іосифа	15.65
512	New York, N. Y. Тов. Зоря	21.48
513	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	23.22
514	Sterling, Pa. Бр. св. I Хрест.	7.63
515	Trauger, Pa. Бр. св. I. Хрест.	52.00
516	Monessen, Pa. Бр. св. I. Хрест.	24.28
517	Olyphant, Pa. Бр. св. I. Хрест.	153.19
518	Terryville, Conn. М. Р. Н. С.	10.61
519	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	31.00
520	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Мих.	21.56
521	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	51.93
522	Priceburg, Pa. Бр. св. Вас.	49.67
523	Simpson, Pa. Бр. св. Вас.	33.81
524	St. Louis, Mo. Бр. св. Мих.	45.07
525	Butler, Pa. Бр. св. Мих.	20.79
526	Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	100.40
527	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Дим.	52.97
528	Scottdale, Pa. Бр. св. Хрест.	57.14
529	Brooklyn, N. Y. М. Р. Н. С.	15.50
530	Carnegie, Pa. Бр. св. П. и П.	91.00
531	Elizabeth, N. J. М. Р. Н. С.	28.47
532	McKeesport, Pa. Бр. Пр. Богор.	86.40
533	Ansonia, Conn. М. Р. Н. С.	20.21
534	Mayfield, Pa. М. Р. Н. С.	15.75
535	Shamokin, Pa. М. Р. Н. С.	165.57
536	Yatesboro, Pa. М. Р. Н. С.	20.60
537	Bellevernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	36.69
538	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	17.48
539	Mt. Carmel, Pa. Сестричне Брацтво	8.20
540	Віпінеґъ, О. Н. Заклиньскій	2.80
541	Ford City, Pa. Бр. св. О. Ник.	38.15
542	Pittsburg, Pa. М. Р. Н. С.	75.90
543	Chicago, Ill. И. Гербутъ	4.20
544	Trenton, N. J. Гелена Бендомъ	3.50
545	Scranton, Pa. Бр. св. Прор. Иліи	42.46
546	Breslau, Pa. Бр. св. Андрея	30.50
547	Seymour, Conn. Бр. св. I. Хрест.	9.06
548	Old Forge, Pa. М. Р. Н. С.	6.50
549	Whitney, Pa. Бр. Трех. Свят.	25.40
550	Ansonia. Conn. Бр. св. П. и П.	21.85
551	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	134.74
552	Mt. Carmel, Pa. Бр. П. и П.	38.15
553	Troy, N. Y. Бр. св. О. Ник.	15.80
554	Baltimore, Md. Бр. св. Анны (за апрѣль)	6.40
555	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богор.	113.60
559	Scottdale, Pa. Бр. св. I. Хрест.	7.53
	Разомъ	$2.316.31
	Зъ перенесеня готôвка зъ февр.	13.264.40
	Разомъ приходъ зъ кôнцемъ марця	15.580.71
	Розходъ въ марцю	1.887.08
	готôвки зъ кôнцемъ марця	13.693.63
	пожички	2.180.09
	Загальный станъ касы	$15.873.72

А. Шаршонь, касієръ. С. Ядловскій, секр.
Иван Подгорецкій, контрольоръ.

Повѣдомляемо всѣхъ, що п. Дмитро Саноцкій вже выѣхавъ въ дорогу яко

Орґанізаторъ „Союза".

Мае вôнъ право записувати до „Союза" новыхъ членôвъ, старыхъ и молодыхъ, вôдбирати вôдъ нихъ вступне и мѣсячне, закладати новѣ братства и т. п. П. Д. Саноцкій е рôвночасно також Аґентомъ „Свободы" и „Осы". Мае право зъеднувати новыхъ предплатникôвъ для сихъ двохъ ґазетъ, колектувати старый довгъ, принимати оголошеня; взагалѣ есть вôнъ заступникомъ „Свободы" и „Осы".

Сподѣемось, що всѣ чеснѣ Русины пріймуть п. Саноцкого якъ найлѣпше и всякими можливыми способами улегчать ему его працю.

Проґрама
ПЕРШОГО ТЕАТРАЛЬНОГО ПРЕДСТАВЛЕНЯ ПОЛУЧЕНОГО ЗЪ БАЛЬОМЪ,

котре устроюе Руске товариство „Зоря" въ Progress Assembly Rooms, 28-30 Ave A. New York; въ суботу дня 2 н. ст. мая 1903 р.

Представлена буде три актова штука:

„ПРАВДА ВСЕ ГОРОЮ."

ОСОБЫ:

Иванъ, господарь радный,	С. Б.
Петро, заст. вôйта,	В. В.
Данило, господарь радный	А. К.
Григорій „ „	. С.
Тарасъ „ основатель читальнѣ	А. С.
Мартинъ, парубокъ	М. Ю
Анна, дочка Ивана,	А. П.
Оксана, подруга Анны,	М. К.
Проць, пияница	. С.
Химка } бабы	А. В.
Мотря } бабы	М. Я.
Гершко, жидъ-арендарь	. П.
Микола, парôбокъ,	И. Т

Читальники въ народнôмъ строю, мущины, жѣнки, дѣвчата, и парôбки, музики. Дѣе ся въ селѣ въ схôднôй Галичинѣ.

Знаменита музыка пôдъ проводомъ проф. Енглиша буде приґравати.

ЦѢНЫ:

Ґалерія	25 ц.
крѣсла перворядни	1.00 дол.
„ другорядни	50 ц.
„ треторядни	35 ц.

Тикеты можна вже теперь дôстати у A. Wassermann-a, 29 Clinton, str. New York; у кас. тов. Зорѣ 220 E. 3 str.; у предсѣдателя, 99 Orchard str.; у Д. Голода, 38 Greene str. Jersey City, N. J. а въ самъ день представленя дня 2 мая вôдъ 6. год. пополудни почавши при касѣ (входѣ) до галѣ театральнои.

Крѣсла перво и другорядни упрашае ся замовляти напередъ, бо вже богато е розпроданыхъ.

Початокъ о годинѣ 8. вечеромъ.

Запрашаемо всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи, и просимо не жалувати анѣ трудôвъ анѣ тыхъ пару центôвъ и прибути на наше перше руске представлене, а будете мати спосôбность побачити на сценѣ рôжныхъ людей: и добрыхъ, щирыхъ, охочихъ до працѣ, науки и поступу; ай злыхъ тамъ побачите цѣлкомъ вже упавщихъ, якъ и жѣнки цокотухи, и дѣвчину, що посвячуе себе для вôтцѣвскои любови, и громадянъ (ґаздôвъ), що спомагають пôдъ-упавшого брата, и жида-арендара, богатѣючого коштомъ нерозумныхъ и непросвѣченыхъ людей: неразъ засмѣешь ся ажь до розпуки, а конець кôнцемъ повстане въ тобѣ гадка: „якимъ же я есмь"? до котрого зъ тыхъ есть подôбне мое житя; чи не смѣють ся може зъ мене такъ само люде, якъ я смѣю ся зъ Проця, Петра, Химки и другихъ —?

Тожь до скорого побаченя всѣхъ.

За комітетъ:
А. Корпанъ.

Маніфестъ царя.

Нынѣ можемо вже подати нашимъ читателямъ цѣлый маніфестъ царя Николая II., якій товче ся вôдъ кôлькохъ тыжнѣвъ по всѣхъ европейскихъ часописяхъ. Вправдѣ не ма у нѣмъ нѣчого надзвычайного, та все таки не зашкодить пôзнати, якъ російскѣ деспоты забиваютъ баки своихъ пôдданыхъ. Повный маніфестъ звучить такъ:

Божою милостію Мы, Николай II., императоръ и самодержецъ всеросійскій, царь польскій, вел. князь финляндскій, и пр. и пр. и пр. обявляемо всѣмъ вѣрнымъ Нашимъ пôдданымъ.

Зъ волѣ промыслу Божого вступивши на предкôвскій престолъ, Мы приняли святый обѣтъ передъ лицемъ Всевышного и передъ Нашою совѣстію свято хоронити вѣковыхъ пôдставъ російскои державы и посвятити жите службѣ дорогôй вôтчинѣ. Въ невсипущôй журбѣ о Нашихъ пôдданыхъ Мы найшли дороги до здѣйсненя народного добра въ розумѣ памятныхъ дѣлъ Нашихъ державныхъ попередникôвъ и передовсѣмъ незабутного Нашого вôтця. Всемогучому Богу подобало ся въ недоступныхъ своихъ путяхъ перервати передчасно кôнчиною державнѣ труды Нашого дорогого вôтця и тымъ вложити на Насъ святый обовязокъ довершити зачате нимъ дѣло укрѣпленя порядку и правды въ московскôй землѣ вôдповѣдно до появляючихъ ся потребъ народного житя.

На великій Нашъ смутокъ розрухъ („смута"), посѣяный почасти замыслами, ворожими державному порядкови, почасти приманою засадъ, чужихъ московскому житю („русской жизни") перешкаджае загальнôй роботѣ для поправы народного гаразду. Розрухъ той, завертаючи людямъ головы, вôдтягае ихъ вôдъ продуктивного труду и нерѣдко запропащуе молодѣ силы, дорогѣ Нашому серцю и конечнѣ для ихъ родинъ и краю.

Жадаючи вôдъ усѣхъ, що мають выповняти Нашу волю, такъ высшихъ якъ и низшихъ твердого противдѣланя всякому нарушеню правильного ходу народного житя и спускаючи ся на те, що всѣ и кождый будуть сповняти свôй служебный и суспôльный обовязокъ, Мы зъ непохитною рѣшучестію, безпроволочно заспокоити [illegible] зôрѣлѣ потребы державнѣ, узнали за добре:

Скрѣпити нехибне бережене властями, котрѣ мають дѣло зъ правами вѣры, приписôвъ вѣротерпимости, назначе[ныхъ] въ основныхъ законахъ російскои имперіи, котрѣ, благоговѣйно уважаючи православну церковь за першу и пануючу, лишають всѣмъ Нашимъ пôдданымъ инновѣрныхъ и инновѣрныхъ исповѣданъ свободу, вызнавати свою вѣру и вôдправляти богослуженя пôсля еи обрядôвъ.

Продовжати дѣяльне переведене въ жите зарядженъ, зверненыхъ на поправу матеріяльного положеня православного сѣльского духовеньства, подвоюючи плодовиту участь священникôвъ въ духовнôмъ и суспôльнôмъ житю ихъ паствы.

Вôдповѣдно до найблизшихъ задачь що до забезпеченя народного господарства, звернути дѣяльнôсть державныхъ кредитовыхъ заведень, особливо дворяньского и селяньского земского банку, до бôльшого укрѣпленя и розвитку гаразду основныхъ пôдставъ московского сѣльского житя, — властителѣвъ-дворянъ и селянства.

Указанѣ Нами працѣ що-до перегляду законодавства для сѣльского стану — по ихъ перевѣстнôмъ выготовленю въ указанôмъ Нами порядку — передати на мѣсце до дальшого ихъ оброблення и погодженя зъ мѣсцевыми окремѣшностями въ ґубернѣяльныхъ нарадахъ при близшôй участи гôднѣйшихъ дѣячôвъ, що мають довѣре загалу. Пôдставою тыхъ працъ мае бути ненарушимôсть громадского ладу („общиннаго строя") селяньскои посѣлости землѣ, при чѣмъ заразомъ мае ся вынайти способы для улекшеня поодинокимъ селянамъ выступленя зъ громады.

Безпроволочно дôбрати способы для змѣны утискаючои селянъ взаимнои („круговой") поруки.

Зреорґанѣзувати управи ґубернѣяльнѣ и уѣзднѣ для скрѣпленя способôвъ безпосередного заспокоеня всѣлякихъ потребъ земского житя при помочи працъ мѣсцевыхъ людей, правленыхъ сильною и згôдною зъ законами властію, передъ нами строго одвѣчальною.

Покласти задачею дальшого упорядкованя мѣсцевого биту зближене громадскои управы зъ дѣяльностію приходскихъ зарядôвъ при православныхъ церквахъ тамъ, де воно окаже ся можливымъ.

Взываючи всѣхъ Нашихъ вѣрно пôдданыхъ помагати Намъ въ утверджeню въ родинѣ, школѣ и въ суспôльнôмъ житю моральныхъ засадъ, при котрыхъ пôдъ покровомъ самодержавнои власти тôлько и може розвивати ся народный гараздъ и певнôсть кождого о тривкости его правъ, Мы приказуемо Нашимъ міністрамъ и головнымъ управляючимъ поодинокими частями до котрыхъ заряду се вôдносить ся, щобы Намъ предложили свои погляды о порядку выконаня Нашого нарису.

Господь Вседержитель нехай зôшле благословене на Нашъ трудъ и поможе Намъ и т. д.

Въ Петербурзѣ дня 26 лютого 1903.

Про сей маніфестъ мы вже высказали свою думку. Є вôнъ звычайнымъ собѣ туманенемъ людей и нѣчимъ бôльше.

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель: о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.

Головный секретарь: С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ: АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.

Заст. касіера....................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:

И. Турокъ..........Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..........Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ..........Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь..........McKeesport, Pa.
Андрей Добошъ..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ..........Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валявскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комисія:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Карчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Вступайте до „Союза“.

Каждый членъ платить на мѣсяць только **70 центôвъ**, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете **600 доляровъ** посмертного, а **300 дол.** за жену и всѣлякій другій запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте ваши дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такій, котрй мають оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрôй небудь асекурации (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ организацияхъ, котрй выступають противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои организаціи, до „Союза“. Памятайте, що вы Русины!

Просимо

Вп. секретарôвъ „Союза“, щобы подавали точній адресы новôвступившихъ дорослыхъ членôвъ „Союза“, записаныхъ на цѣле посмертне сейчасъ до редакціи „Свободы“. Такъ само просимо подавати намъ якъ найточнѣйше всякій змѣны адресôвъ членôвъ „Союза“, списъ членôвъ суспендованыхъ, выступившихъ, вымазаныхъ, вôдъѣхавшихъ до краю и умершихъ.

Редакція „Свободы“.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Въ Baltimore Md. дня 26. марта основало ся нове сестричне бр. св. Анны и цѣле бр. приступило до Р. Н. Союза. На початокъ вписало ся 27 членкинь. Выбрано слѣдуючій урядъ: Марія Турекъ, предс.; Юлія Будагази, секр.; Ева Дуцаръ, касіерка; надзирателька хорыхъ Анна Тирпакъ въ Baltimore а Марія Дзьобиньска въ [illegible] . [illegible] бувъ ся домѣ Петра Тирпака, секр. [illegible], выбраный ч. Иг. [illegible]. Згадане бр. зъ организ[illegible] Ник. Пôдгорец[illegible]

[illegible] братства Пресв. [illegible]ѣ, въ St. Clair [illegible] своихъ членôвъ,

абы безъ огляду на се, чи они близько або дальше мешкають, точнѣйше платили членьскй вкладки. Просимо выровнати свои довги до дня 18 с. м. такъ до братства якъ и до Р. Н. Союза, бо тутъ платить ся мѣсячнй вкладки не пôврôчнй.

К. В., секретарь.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

Де е?

Глядаю своихъ землякôвъ: Михаила Сидора, его брата Юрка, а также Петра Онисика. Всѣ походять зъ Галичины, а мають находити ся де-сь въ Ню-Йорку. Хто бы знавъ про нихъ, або они самй, най зволить ласкаво дати менѣ знати на адресу:

John Gizowsky,
Box 15, Yorkville, Ohio.

ВСЯЧИНА.

Осторога.

(Для поступовыхъ писателѣвъ.)

Ну, книжки-жъ твои хорошй!
Ей пропадешь, любый друже!
Хочешь мати честь и грошѣ —
Плазомъ, плазомъ, тай то дуже!
Потурай лишень, коханый,
Такъ до люду говорити,
Разъ у разъ попôвъ корити,
Щей царямъ давать пригани.
Згинешь, друже, мовь та муха!
Руки-жь бо въ царôвъ великй,
Довгй-жь бо въ попôвъ языки,
А въ народôвъ.... довгй вуха.

Переводъ зъ Генриха Гейне.

Доля вынахôдника.

— Недавно померъ въ Браили въ Румуніи 83-лѣтный старець Карло Кізеветтеръ. Похороны померщого вôдбули ся тихо, безъ выставы, бо Кізеветтеръ бувъ бѣднымъ, прямо нуждаремъ а крôмъ колькохъ знакомыхъ и сусѣдôвъ нѣкого не було больше на его похоронахъ. А прецѣнь сей чоловѣкъ прислуживъ ся людскости, бо вынайшовъ сѣрники т. зв. шведскй найчастѣйше нынѣ уживанй. Карло Кізеветтеръ, родивъ ся въ 1819. р. въ Гайденрайхштайнъ, въ Австріи долѣшнôй. Его батько бувъ хлѣборобомъ на 3. морґахъ ґрунту. Коли Карло ставъ повнолѣтнымъ, батько вôдступивъ ему свое господарство, однакъ сынъ не мавъ охоты до тяжкои працѣ на рôли и выбравъ ся въ свѣтъ на мандрôвку. По рôжныхъ пригодахъ найшовъ ся въ фабрицѣ сѣрникôвъ въ Енкепінґъ въ Швеціи. Спершу бувъ простымъ робôтникомъ въ хемічнôй лябораторіи, а коли привчивъ ся роботы, зôставъ тамъ пôдурядникомъ. Щасте ему спріяло, бо по довшихъ дослѣдахъ вынайшовъ мѣшанину до робленя головокъ сѣрникôвъ и опатентувавъ еѣ. Властитель фабрики Беттґеръ принявъ его тодѣ до спôлки и Кізеветтеръ въ протягу кольканацяти лѣтъ заробивъ міліонъ коронъ. Коли ставъ богачемъ, продавъ свою половину фабрики и выѣхавъ до Румуніи, де пôднявъ ся будувати зелѣзницѣ. На сихъ пôдпріемствахъ втративъ всьо що мавъ и послѣдни лѣта житя провѣвъ въ крайнôй нуждѣ.

Звѣдки беруть моды?

Якъбы такъ хтось схотѣвъ доходити, звôдки беруть ся моды, тодѣ пôзнавъ бы людску глупоту. И такъ, примѣромъ, наставъ смѣшный звычай, подавати руку въ сей способъ, що пôдноситъ ся еѣ высоко, а локоть звертае ся въ гору. Початокъ сего звычаю е отсей: Англійской королевôй зробивъ ся чиракъ пôдъ пахою и тому она мусѣла такъ подавати руку, абы не дотикати болячки. За ей примѣромъ пôшли высшй а опôсля низшй, найнизшй круги интелиґенціи и такъ пôдносили руки, непаче бы всѣ мали чираки пôдъ пахою. Ось и мода. Чи не глупота?

ELMER HEFFELINGER,
АҐЕНТЪ ВÔДЪ ПРОДАЖИ ҐРУНТУ

Въ Shamokin, Pa.

Загальный Аґентъ вôдъ продажи „лотôвъ“ въ MARION HEIGHTS.

Въ прекраснôмъ положеню и найлѣпшôмъ мѣсци для майнерôвъ до будовы своихъ власныхъ помешкань.

Центрумъ богато великихъ углевыхъ копалень, котрй дають заняте больше якъ сѣмъ тысячь робôтникамъ, дорослымъ и хлопцямъ.

Быстрый потôкъ плыве попередъ каждымъ „лотомъ“.

Тамъ есть вже побудовано богато домôвъ.

Нова школа заосмотрена въ найновѣйшй меблѣ, въ якôй учить двохъ учителѣвъ.

Marion Heights есть на Greenough трактѣ, и одинокій ґрунтъ до продажи мѣжь Shamokin а Mt. Carmel.

Докладне вôддалене вôдъ слѣдуючихъ копалень углевыхъ котрыхъ много можна бачити зъ мѣста:

Greenough, въ мѣстѣ,	1½ милѣ вôдъ Pennsylvania,	2¾ милѣ вôдъ Colbert,
1 миля вôдъ Natalie,	1⅛ м. в. Richards No 4 Slope,	3 милѣ вôдъ Richards,
1 миля вôдъ Scott,	2 милѣ вôдъ Sioux,	3 милѣ вôдъ Locust Spring,
1½ м. вôдъ Hickory Bridge,	2½ м. вôдъ Hickory Swamp,	3 милѣ вôдъ Alaska.

Дежь инде въ якôмъ лѣпшôмъ мѣсци може майнеръ осѣсти, щобы мавъ такъ близько и пôдъ рукою майны?!

Повѣтре здорове и вôдживляюче. Вода чиста въ великôмъ засобѣ а околиця прекрасна.

Каждый, хто може заощадити десять центôвъ денно, може купити собѣ лотъ на Marion Heights на мѣсячну выплату.

ИМѢЕТЕ ПЯТЬ ДОЛЯРОВЪ?

Желаете ли собѣ того, чтобъ тѣхъ ПЯТЬ доляровъ теченіемъ одного мѣсяца на ДЕСЯТЬ, а за одинъ годъ на СТО, а теченіемъ неозначенного времени на ТИСЯЧЬ ДОЛ. розмножити?

З А Р Я Д Ц Ѣ:

J. M. JONES, сенаторъ изъ штату Огайо,
GEO. A. DIENHAM, предсѣдатель American Car Palace Co.
A. B. NETTLETON, бывшій помочный министръ кассы Соедин. Штатовъ.
COLONEL HENRY ALTON, подпредсѣдатель Conso и Louisburg дороги.
S. V. THOMPSON, досмотритель кассы Соедин. Штатовъ.
JOHN J. McCRACKEN, властитель фабрикъ American Car и Fondry Co., Вашингт., Дел.
WALTER R. EATON, кассіеръ доходовъ Соединенныхъ Штатовъ.

Господине тіи суть директорами

Columbia Gold Mining Company,

(Колумбія Компанія Золотодайныхъ Бань).

Которая то компанія инкорпорована есть съ капиталомъ ОДИНЪ МИЛІОНЪ ДОЛЯРОВЪ, а своимъ достовѣрнымъ забезпеченіемъ препоручаетъ каждому статися

СОВЛАСТИТЕЛЕМЪ

великихъ золотыхъ майнъ (бань), которыи суть имѣніемъ „Columbia Gold Mining Co.“, а которыи находятся въ Cripple Creek, Elpaso County, въ Colorado.

Тая часть штату Колоредо узнана есть попередными геологами Соедин. Штатовъ за най плодороднѣйшу и найбогатшую на поклады золотой руды, а такъ и есть тому правда, а посвѣдчается тѣмъ, что не одному счастье тамъ спрьяло и сбогатѣлись. Теченіемъ минувшого года одинъ миліонъ доляровъ въ перц. выплачено было въ Колоредо.

СЛѢДУЮЩІЙ ВЫТЯГЪ ПОКАЗУЕТЬ, ЯКЪ БОГАТЫИ СУТЬ ТѢ МАЙНЫ ЗОЛОТОМЪ.

Цифры докажутъ лучше якъ слова. — Разныи справы совластителей свѣдчатъ о томъ, что суть то найбогатшіи майны въ золото, якіи еще николи не были вынайдены.

УРЯДНОЕ СПРАВОЗДАНІЕ ПОСВѢДЧАЕТЪ:

Проба сдѣлана: E. E. Burlingameom 1736 Lawrence Str., Denver, Colo., признаетъ, что майна обсягуетъ 20.56 унцій золота въ тонѣ. Цѣна того золота въ тонѣ есть $411.20.

Случайное переконаніе: Torrey & Eaton 74 Cortland Str, New York. — Руда обсягуетъ 21.70 унцій золота въ одномъ тону. Цѣна золота въ тонѣ есть $448.53.

Та переконайтеся, что тіи золотыи майны принадлежавшіи „Columbia Gold Mining Co.“ имѣютъ свѣтлую будущность и про участниковъ найлучшіи выгляды.

Чи не есть совсѣмъ ясно? — Желаете еще больше доказовъ?

Мужи стоявшіи на челѣ того закладу суть происхожденія изъ попередныхъ членовъ финансового и промыслового свѣта и славятся довѣріемъ правленія Соединенныхъ Штатовъ. Самыи ихъ имена высвѣдчаютъ, что якъ важне есть тое предпріятіе.

Тіи то акціи суть установлены на $5.00, ибо тая цифра представляетъ ихъ праву цѣну. А пожадается за одну $5.00, для того, ибо вартость ихъ есть така. Нѣтъ жадного сумнѣву въ томъ, что ихъ цѣна въ короткомъ времени въ два—три и 4. раза повысится.

Есть то неопровергательный фактъ. — Къ тому Васъ никто не силуе. Выше удане препорученіе подаетъ Вамъ такихъ великихъ выгодовъ, что шкода было бы съ такой случайности не скорыстати. Если хоцете статись совластителемъ всего того, извольте выполнити слѣдующую апликацію, или напишѣтъ листъ сколько участковъ желаете и все зашлѣтъ просто на тутъ подану адрессу:

COLUMBIA GOLD MINING COMPANY, 1335 Broadway, New York, N. Y.

НЕПОСЫЛАЙТЕ ГРОШЕЙ ВПЕРЕДЪ.

Columbia Gold Mining Company 1335 Broadway, New York, N. Y.

ГОСПОДИНЫ:

Я ниже подписаный заявляю, что хочу статися участникомъ „Columbia Gold Mining Company“ и прошу задержати для мене.................1 участковъ по $5.00; прошу прислати мемѣ посвѣдчинье.

Имя и назвиско ....
Улиця и число дому ....
Почта (Post office Box) ....
Провѣнція (County) ....
Городъ или плейзъ ....

П. С. Пишить по словенски или по русски, а отповѣдь получите.

Dr. A. BACEWICZ,
421 Penn Ave. — SCRANTON, PA.

Замешкавъ на мѣсци всѣмъ добре знаного доктора Шлюпаса.

Говорить по руски, словеньски, польски, литовски и англійски.

Мае також свою аптику.

Хорй могутъ его бачити въ аптицѣ мѣжь 8 годиною рано а 7 вечеръ.

Новый телефонъ 756.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особливої опіки.

Офіс: 3 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. Телефон Nr 1673

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

ВИКТОРЪ ВѢЛЮШЬ

—:: Нотаръ Публичный. ::—

Залагоджуе всякй справы ґрунтовй в маетковй зô старымъ краемъ. Выробляе повномочія, купуе або продае мастки, веде процесы, довершуе подѣлу мастковъ, колектуе грошѣ зъ старого краю, увольняе вôдъ асентерунку и т. п. Продае также шифкарты, посылае грошѣ до краю и асекуруе вôдъ огню и на житє за найнизшу цѣну.

Всѣ справы полагоджуе точно и скоро.

Порады удѣляе листовно або устно зовсѣмъ безплатно.

VICTOR WILUSZ,
Notary Public,
205 Washington Str.
JERSEY CITY, N. J.

Вôдъ теперь Русины [illegible] Simpson, Pa. и колинь [illegible] потребують вже ходити до [illegible], котрй ихъ обдерали и т. [illegible], вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
Ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить каждый его знакомый) а все, що е въ его гросерии, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

J. A. QUINN,

Одинокій погребникъ и бальсамовачь въ тыхъ сторонахъ. Мешкае на **Ridge Str., Lansford, Pa.** Людей, що мешкають въ Nesquehoning, Coaldale, Hauto, Summit Hill и Lansford обслужить чесно, тано и скоро.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ

Въ каждôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы приладжений на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

M 44

Важне!

Хтобы мавъ яку-небудь справу до залагодженя въ старôмъ краю, якъ: продажа ґрунту, справа спадкова, сплата довгôвъ, спроваджене грошей, пашпорты, справы войсковй и всякй иншй справы, що мусять переходити черезъ руки конзуля, най удасть ся до **ЮРІЯ ХИЛЯКА** на адресу: Geo. Chylak, Box 368 Olyphant, Pa.

Просимо нашихъ читателѣвъ, щобы при змѣнѣ адресы подавали также свой давный адресъ.

Редакція.

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митінґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець **ПЕТРО КУЗМИЧЪ**
425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него закупить убраня, николи того не пожалуе.

„О най ґали, о байґали, тажь то е друкованый листъ.“

Зашлѣть почтову марку по великій, новый, илюстрованый катальоґъ рускихъ и польскихъ друкуючихъ машинокъ, гармонійокъ, граючихъ и кукаючихъ годинникôвъ и иншихъ много до зачудованя интересованыхъ новостей.

Адресуйте листы:
S. KELTONIK,
PUNXUTAWNEY, PA.

МАЕШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляе книжки всѣлякого рода, хоть бы якъ розтрясені. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

Купуйте книжки!

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй тутъ поданй.

Грошѣ присылайте напередъ.

За пересылку платимо самй.

Американьскій плахтичь	15
Ближни оповѣданя	1.00
Борба клясъ	10
Багнітки	10
Библія мала	80
Богацько галасу зъ нечевя, комедія	70
Возникъ Геншель	20
Весела книжочка зъ образками	20
Вôдкритя Америки	10
Гумористика	10
Гамлетъ	20
Голодъ, Кн. Гамсуна	1.00
Дослѣды зъ поля статистики	10
Духъ часу	30
Дезертиръ, Ковалева	60
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що про землю	10
Дивні пригоды Комаха Сантвина	25
Енеïда Котляревского	50
Економічне положене руськихъ селянъ в Угорщині, Е. Егана	10
Забобоны та ворожбитство	20
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Записки школяра	20
Іван Гус, туртовий спів, Лисенка	50
Календарь для Ам. Русинôвъ (1903)	25
Кльод Ге	10
Казки Андерсена	25
Казки Толстого	20
Коваль Бассімъ	60
Казки Ґрімôвъ	25
Казки Ґрімôвъ опр.	40
Казки народні	25
Казки народні опр.	40
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Карби — гуцульскі новелї	20
Казка про жида	10
Молитвенникъ „Хвалите Господа“	$1.20
Молитвенникъ „Осанна“	40
Молитвенникъ для старшихъ	50
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ для дѣтей	20
Микола Палкинъ	10
Нечитальникъ	30
Народні казки	25
На добродѣйні цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Нарід в неволї	10
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя про заздрыхъ богôвъ	15
Пригоди Дон-Кіхота	40
Повѣсти Устіяновича	30
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Панські жарти	30
Розказы про силы природы	10
Русини пряшівскоï епархіï	35
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Свекруха, комедія	30
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Сім казок	50
Словаки чи Русины	40
Тарасъ Бульба	30
Творы Ст. Руданьского	30
Тымко Гаврилюкъ	15
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Чума горѣлчана	20
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Яблочникаръ, комедія	15
Як ковам рога виправляють?	10

SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.